Selkeästi 1

Tehtäväpaketti Milka Hakkaraisen
Ei verta rantaa rakkaampaa -romaanin selkoversioon

Selkeästi 1

Tehtäväpaketti Milka Hakkaraisen
Ei verta rantaa rakkaampaa -romaanin selkoversioon

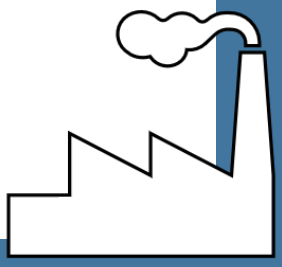

Stockholms universitet

Tämä opetusmateriaali on osa Ruotsin hallituksen rahoittamaa hanketta, ja se on tarkoitettu ruotsinsuomalaisen helpolle suomen kielelle mukautetun kirjallisuuden opetukseen. Hankkeen toteutuksesta on vastannut Tukholman yliopiston suomen osasto.

MATERIAALITYÖRYHMÄ: Silja Vuorikuru, Sirkku Latomaa, Hanna Männikkölahti, Outi Oja, Karoliina Möttönen
TOIMITUS: Silja Vuorikuru, Karoliina Möttönen ja Outi Oja
ULKOASU JA TAITTO: Karoliina Möttönen ja Outi Oja
KUVAT: s. 11, 23, 29, 35, 46, 54, 55, 56, 69 ja 110 Ina Majaniemi
KANNEN KUVITUS: Kaisu Sandberg

Tämä opetusmateriaali on lisensoitu Creative Commons CC BY-NC *Nimeä-EiKaupallinen 4.0 Kansainvälinen* -käyttöluvalla. Tarkastele käyttölupaa https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/.

Käyttölupa ei kata seuraavia kuvia ja tekstejä: kansi © Kaisu Sandberg; s. 11, 23, 29, 35, 46, 54, 55, 56, 69 ja 110 © Ina Majaniemi; s. 16 © Jonas Niskala; s. 74 © Ivar Martinsson; s. 51 © Maija Vilkkumaa; s. 52 © Tapio Rautavaaran oikeudenomistajat; s. 63 © Mari Forsberg; s. 75 © Verbal förlag.

Sivujen 86–87 haastattelukatkelman käyttöön on saatu lupa osallistujilta.

Sivun 17 laululista on tehty alkuperäisteoksen pohjalta ja sisältää siksi useampia lauluja kuin selkomukautettu romaani.

TIEDUSTELUT
Tukholman yliopisto, suomen osasto
studierektor@finska.su.se

1. painos, 2025
Stockholm Studies in Finnish Language and Literature 16

ISSN 0346-7392
ISBN 978-91-89107-52-6

SISÄLLYS

LUKIJALLE ... 4

Tietoa hankkeesta ... 4

Information om projektet ... 5

Information about the project ... 6

Tietoa hankkeesta (selkokielellä) ... 7

Ohjeita opettajalle ja opetusmateriaalin käyttäjälle ... 8

Opetusmateriaalin tehtävät ja niissä harjoiteltavat taidot ... 9

TERVETULOA SKUTSKÄRIIN ... 10

Ruotsinsuomalaiset ennen ja nyt ... 10

Tietoa Milka Hakkaraisesta ja romaanista *Ei verta rantaa rakkaampaa* ... 15

Musiikkia kirjasta *Ei verta rantaa rakkaampaa* ... 17

SINISET TEHTÄVÄT ... 18

Monivalintatehtävät ... 18

Sisältökysymykset ... 35

KELTAISET TEHTÄVÄT ... 37

Kontekstoivat tehtävät ... 37

Kysymyksiä ruotsinsuomalaisuudesta ... 37

Ei verta rantaa rakkaampaa -romaanin taustaa ... 38

Ei verta rantaa rakkaampaa -kirjan takakansiteksti, kansi ja nimi ... 39

Avoimet tehtävät ... 41

Musiikkitehtävät ... 47

Maamme-laulu ... 47

Laulut *Ei verta rantaa rakkaampaa* -romaanissa ... 49

Kuvitustehtävät ... 53

Tapahtumat järjestykseen kuvien avulla ... 53

Kuvitus kartalla ... 56

PUNAISET TEHTÄVÄT ... 57

Genretehtävät ... 57

Uutinen ... 57

Mielipiteen esittäminen ja perustelu ... 59

Levyraati ... 65

Sanastotehtävät ... 66

Sanoja ja ilmauksia suomeksi ja ruotsiksi ... 66

Alias ... 67

Saunasanasto ... 68

Bara bada bastu ... 69

Soveltavat tehtävät ... 70

Laulun nimi ja sitaatti laulusta ... 70

Keskustelua dekkarin henkilöhahmoista ... 71

Ruotsinsuomalaisen artistin haastattelu ... 72

Mainosjuliste Suomi-seuran tapahtumasta ... 73

Stereotypioilla leikittelyä ... 74

Romaanin jatko-osa ... 77

Kieleilyä ja kielipotretti ... 78

Tiedonhakutehtävät ... 82

Ei saa peittää ... 82

Ruotsinsuomalainen mediamaisema ... 83

RUSKEAT TEHTÄVÄT ... 84

Lukupiirin tapaamiskerrat ... 84

Mielipidetehtävät ... 86

Keskustelua haastattelusta ... 86

Keskustelua musiikista ... 89

TEHTÄVIEN VASTAUKSET ... 90

LUKIJALLE

Tietoa hankkeesta

Tukholman yliopiston suomen osasto sai vuosina 2022–2024 Ruotsin hallitukselta erityisrahoitusta, jonka tarkoitus oli tukea ja kehittää kansallisen vähemmistökielen suomen revitalisaation ja kielen säilymisen eteen tehtävää työtä. Yksi tavoite oli laatia ruotsinsuomalaisille opiskelijoille ja koululaisille sekä ruotsinsuomalaiselle kansalliselle vähemmistölle opetusmateriaalia ruotsinsuomalaisesta kirjallisuudesta. Suomen osasto suunnitteli hankkeen, jossa kolme ruotsinsuomalaista romaania mukautettiin helpolle suomen kielelle ja jossa laadittiin näihin teoksiin pohjautuva opetusmateriaali.

Projekti alkoi vuoden 2022 lopussa, ja projektissa mukautettiin seuraavat romaanit: Leo Ylitalon *Banaanitalo* (2017), Milka Hakkaraisen *Ei verta rantaa rakkaampaa* (2021) ja Asko Sahlbergin *Yö nielee päivät* (2014). *Banaanitalo* ja *Ei verta rantaa rakkaampaa* mukautettiin selkokielelle. *Yö nielee päivät* mukautettiin helpolle suomen kielelle siten, että kirja sopii erityisesti suomen kieltä pidempään opiskelleille.

Mukauttajiksi suomen osasto sai kokeneet ammattilaiset Suomesta: Hanna Männikkölahden, Sirkku Latomaan ja Silja Vuorikurun. Kuvittaja Ina Majaniemi on vastannut sekä opetusmateriaalin että romaanien kuvituksesta. Silja Vuorikuru on ollut vastuussa opetusmateriaalin kehittämisestä yhdessä Tukholman yliopiston suomen osaston kanssa, jossa projektia on johtanut suomen lehtori Outi Oja. Oppimateriaalin on taittanut väitöskirjatutkija Karoliina Möttönen.

INFORMATION OM PROJEKTET

Avdelningen för finska vid Stockholms universitet fick särskild finansiering från den svenska regeringen under åren 2022–2024 för att stärka och utveckla arbetet med revitalisering och bevarandet av det nationella minoritetsspråket finska. Ett av målen var att skapa undervisningsmaterial om sverigefinsk litteratur för sverigefinska studenter och elever samt för den sverigefinska nationella minoriteten i allmänhet. Avdelningen för finska planerade ett projekt där tre sverigefinska romaner bearbetades till lättläst finska och där undervisningsmaterial baserat på dessa lättlästa romaner utvecklades.

Projektet startade i slutet av 2022, och de bearbetade sverigefinska romanerna inkluderar följande: Leo Ylitalos *Banaanitalo* (2017), Milka Hakkarainens *Ei verta rantaa rakkaampaa* (2021) och Asko Sahlbergs *Yö nielee päivät* (2014). Av dessa är de bearbetade versionerna av *Banaanitalo* och *Ei verta rantaa rakkaampaa* mer lättlästa, medan *Yö nielee päivät* lämpar sig väl för läsare som studerat finska längre.

Erfarna experter från Finland anlitades av Avdelningen för finska för att utföra dessa bearbetningar till lättläst finska: Hanna Männikkölahti, Sirkku Latomaa och Silja Vuorikuru. Illustratören Ina Majaniemi har ansvarat för illustrationerna både i undervisningsmaterialet och i romanerna. Silja Vuorikuru har haft ansvar för utvecklingen av undervisningsmaterialet tillsammans med Avdelningen för finska vid Stockholms universitet med lektor i finska Outi Oja som projektets ledare och doktorand Karoliina Möttönen.

INFORMATION ABOUT THE PROJECT

The Section for Finnish at Stockholm University received special funding from the Swedish government for the period 2022–2024 for strengthening and developing the work with revitalization and maintenance of the national minority language Finnish. One of the aims was to create educational material about Sweden Finnish literature for Sweden Finnish students and pupils, as well as for the national Sweden Finnish minority in general. The Section for Finnish planned a project to adapt three Sweden Finnish novels into easy Finnish and develop educational material based on these novels.

The project started at the end of 2022, and the adapted Sweden Finnish novels include the following: Leo Ylitalo's *Banaanitalo* (2017), Milka Hakkarainen's *Ei verta rantaa rakkaampaa* (2021), and Asko Sahlberg's *Yö nielee päivät* (2014). Of these adaptations, *Banaanitalo* and *Ei verta rantaa rakkaampaa* are easier to read, while *Yö nielee päivät* is suitable for readers who have studied Finnish for a longer time.

Experienced professionals from Finland were hired by the Section for Finnish to adapt the novels to easy Finnish: Hanna Männikkölahti, Sirkku Latomaa, and Silja Vuorikuru. The illustrator Ina Majaniemi has been in charge of the illustrations in both the educational material and the novels. Silja Vuorikuru has been responsible for the educational material in collaboration with the Section for Finnish at Stockholm university, with lecturer Outi Oja as the project leader and PhD student Karoliina Möttönen.

TIETOA HANKKEESTA (SELKOKIELELLÄ)

Tukholman yliopiston suomen osasto
sai erityisrahoitusta Ruotsin hallitukselta
vuosina 2022–2024.
Erityisrahoituksella oli tarkoitus
tukea ja kehittää työtä,
jota tehdään suomen kielen säilymisen vuoksi.
Suomen kieli on kansallinen vähemmistökieli,
jonka säilymiseksi tehdään tietoisesti työtä.
Tukholman yliopiston suomen osasto
suunnitteli rahoituksen turvin hankkeen,
jossa kolme ruotsinsuomalaista romaania
mukautettiin helpolle suomen kielelle.

Projektissa mukautettiin seuraavat romaanit:
Leo Ylitalon *Banaanitalo* (2017),
Milka Hakkaraisen *Ei verta rantaa rakkaampaa* (2021)
ja Asko Sahlbergin *Yö nielee päivät* (2014).

Banaanitalo ja *Ei verta rantaa rakkaampaa* mukautettiin selkokielelle.
Yö nielee päivät mukautettiin helpolle suomen kielelle.
Yö nielee päivät on siis vaikeampi
kuin nämä kaksi muuta kirjaa.
Se sopii lukijoille,
jotka ovat opiskelleet suomen kieltä jo kauan.
Mukauttajina toimivat
Hanna Männikkölahti, Sirkku Latomaa ja Silja Vuorikuru.

Hankkeen aikana laadittiin myös tämä opetusmateriaali,
joka liittyy näihin teoksiin.
Opetusmateriaali on suunnattu
ruotsinsuomalaisille opiskelijoille ja koululaisille
sekä ylipäätään ruotsinsuomalaiselle kansalliselle vähemmistölle.

Opetusmateriaalin kehittämisestä vastasi Silja Vuorikuru
yhdessä Tukholman yliopiston suomen osaston kanssa.
Projektia johti suomen lehtori Outi Oja.
Myös väitöskirjatutkija Karoliina Möttönen laati tehtäviä
ja taittoi oppimateriaalin.
Kuvittaja Ina Majaniemi
teki kuvituksen sekä romaaneihin että opetusmateriaaliin.

Ohjeita opettajalle ja oppimateriaalin käyttäjälle

Tämä opetusmateriaali sopii käytettäväksi
esimerkiksi kouluissa ja lukupiireissä.
Opetusmateriaalia voi käyttää myös itsenäisesti,
selkomukautuksen lukemisen ja ymmärtämisen tukena.

Helpoimmat tehtävät on sijoitettu opetusmateriaalin alkuun.
Tehtävät ja niiden kieli muuttuvat vaikeammiksi vähitellen.
Tehtävien vaikeusaste on merkitty värikoodeilla.
Siniset tehtävät ovat helpoimpia,
keltaiset hieman vaativampia,
ja punaiset tehtävät ovat kaikkein vaikeimpia.
Ruskeat tehtävät ovat tehtäviä,
jotka sopivat erityisen hyvin lukupiireihin.

Opetusmateriaaliin sisältyy erityyppisiä tehtäviä:
esimerkiksi monivalintatehtäviä,
avoimia tehtäviä
ja soveltavia tehtäviä.
Tehtävät vahvistavat monia kielen oppimisen taitoja,
kuten kommunikointia ja kirjoittamista.
Mukana on tehtäviä,
jotka harjaannuttavat
esimerkiksi tiedonhakuun ja mielipiteen ilmaisuun
sekä kehittävät ruotsinsuomalaisen kulttuurin tuntemusta.

Osa tehtävistä sopii itsenäiseen työskentelyyn,
osa pari- tai ryhmätöihin.
Löydät seuraavan sivun taulukosta
eri tehtävissä harjoiteltavat taidot
ja tiedon siitä,
millaiseen työskentelyyn ne sopivat.

Tehtävien oikeat vastaukset
ovat opetusmateriaalin lopussa.

OPETUSMATERIAALIN TEHTÄVÄT JA NIISSÄ HARJOITELTAVAT TAIDOT

		TEHTÄVÄSSÄ HARJOITELTAVAT TAIDOT								SOVELTUU TEHTÄVÄKSI			
SIVU	TEHTÄVÄ	Vuorovaikutus	Luetunymmärtäminen	Suullinen ilmaisu	Sanasto	Genrekirjoittaminen	Tiedonhaku	Ruotsinsuomalainen kulttuuri	Kääntäminen	Itsenäisesti	Parin kanssa	Opettajajohtoisesti	Lukupiirissä
18	Monivalintatehtävät		•							•			
35	Sisältökysymykset		•							•			
37	Kysymyksiä ruotsinsuomalaisuudesta		•					•		•			
38	*Ei verta rantaa rakkaampaa* -romaanin taustaa		•							•			
39	*Ei verta rantaa rakkaampaa* -kirjan takakansiteksti, kansi ja nimi		•							•			
41	Avoimet tehtävät	•	•	•	•			•		•	•		
47	*Maamme*-laulu		•					•		•			
49	Laulut *Ei verta rantaa rakkaampaa* -romaanissa	•	•	•	•			•		•	•		
53	Tapahtumat järjestykseen kuvien avulla		•							•	•		•
56	Kuvitus kartalla		•							•			
57	Uutinen		•			•				•			
59	Mielipiteen esittäminen ja perustelu		•		•	•				•			
65	Levyraati	•		•								•	•
66	Sanoja ja ilmauksia suomeksi ja ruotsiksi				•				•	•			
67	Alias	•		•	•						•		
68	Saunasanasto				•			•		•			
69	Bara bada bastu			•			•	•	•	•	•		
70	Laulun nimi ja sitaatti laulusta		•					•		•			
71	Keskustelua dekkarin henkilöhahmoista	•	•	•							•		•
72	Ruotsinsuomalaisen artistin haastattelu					•	•	•		•			
73	Mainosjuliste Suomi-seuran tapahtumasta					•		•		•			
74	Stereotypioilla leikittelyä	•	•	•			•	•		•	•		
77	Romaanin jatko-osa	•		•						•		•	
78	Kieleilyä ja kielipotretti	•		•						•	•		
82	Ei saa peittää	•		•			•	•		•	•		
83	Ruotsinsuomalainen mediamaisema	•		•			•	•		•		•	

TERVETULOA SKUTSKÄRIIN

Seuraavat tekstit auttavat sinua tutustumaan
Ei verta rantaa rakkaampaa -romaaniin,
sen taustaan ja kirjailijaan.
Teksteihin liittyvät tehtävät löydät sivuilta 37–38.

Ruotsinsuomalaiset ennen ja nyt

Suomalaisilla ja ruotsalaisilla on pitkä yhteinen historia,
joka ulottuu satojen vuosien taakse.
Suomi oli osa Ruotsin valtakuntaa yli 600 vuotta,
vuodesta 1150 vuoteen 1809.
Tuolloin maiden välille muodostui tiiviit siteet.
Yhteisen historian aikana
maiden välillä oli myös merkittävää muuttoliikettä.
Tämä loi perustan nykyiselle ruotsinsuomalaiselle vähemmistölle.

Metsäsuomalaiset ja sotalapset ovat kaksi merkittävää ryhmää
ruotsinsuomalaisten varhaisessa historiassa.

Metsäsuomalaiset olivat suomalaisia,
jotka muuttivat 1500- ja 1600-luvuilla
Savosta ja Pohjois-Hämeestä
Keski-Ruotsin metsäalueille.
He säilyttivät pitkään suomalaiset juurensa ja kulttuurinsa.

Toinen iso muuttajaryhmä olivat sotalapset.
Toisen maailmansodan aikana
noin 70 000 suomalaislasta lähetettiin turvaan Ruotsiin.
Monet heistä palasivat Suomeen sodan jälkeen,
mutta osa jäi pysyvästi Ruotsiin.

Viimeisin suuri suomalaisten muuttoaalto toteutui
toisen maailmansodan jälkeen.
1960- ja 1970-luvuilla
Suomesta muutti paljon ihmisiä Ruotsiin.
Monet muuttivat siksi,
että Suomesta oli vaikeaa löytää työtä,
etenkin syrjäseudulla.
Ruotsissa työpaikkoja oli paljon enemmän,
ja myös palkat olivat usein paremmat.

Joinain vuosina
Suomesta Ruotsiin lähti niin paljon ihmisiä,
että Suomessa vallitsi muuttotappio.
Suomen väestön määrä toisin sanoen laski sen vuoksi,
että niin monet ihmiset muuttivat maasta pois
eikä Suomeen muuttanut tarpeeksi uusia asukkaita.

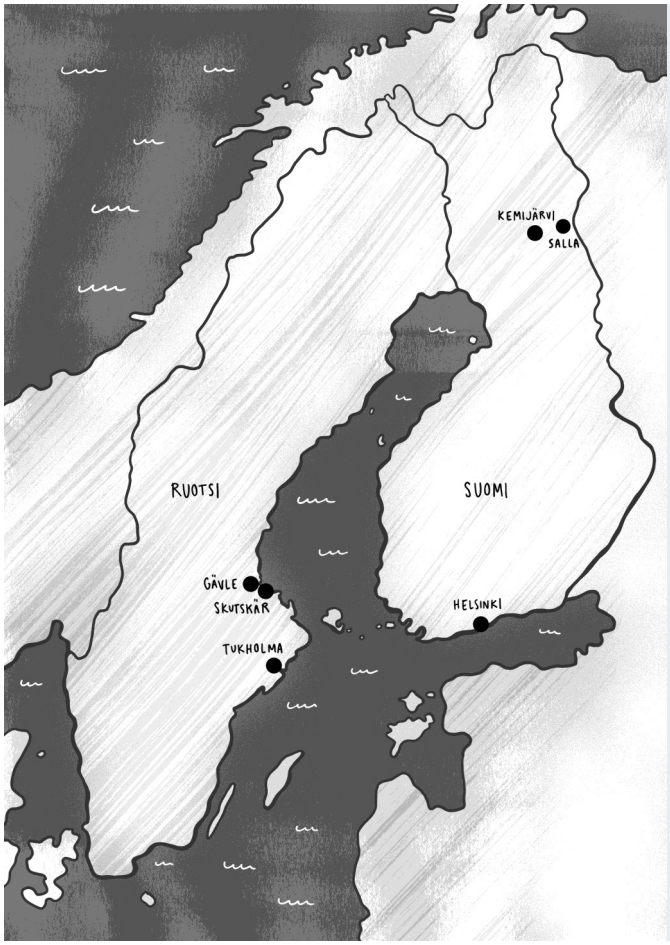

"GÖTEBORG ON SALLAN SUURIN KYLÄ"

Suurimman muuttoaallon aikaan
Suomen Lapista lähti Ruotsiin
kymmeniätuhansia ihmisiä.
Joistakin kunnista
muuttoliike oli erityisen suurta.

Itä-Lapissa sijaitsevan Sallan asukkaista
lähes puolet muutti
1960- ja 70-luvulla länsinaapuriin.
Monet heistä päätyivät Göteborgiin,
ja kaupunkia kutsuttiin leikillisesti
Sallan suurimmaksi kyläksi.

Professori Hanna Snellman on tehnyt
muuttajien kokemuksista tutkimuksen
Sallan suurin kylä, Göteborg,
joka julkaistiin 2000-luvun alussa.

Karttaan on merkitty
Sallan lisäksi ne paikkakunnat,
jotka mainitaan
Ei verta rantaa rakkaampaa -romaanissa.

1960- ja 1970-luvuilla
useat suomalaiset työskentelivät Ruotsissa
teollisuuden palveluksessa, kuten erilaisissa tehtaissa.
Maraboun suklaatehdas Sundbybergissä
ja Volvon tehtaat Göteborgissa
olivat monien
suomalaisten ja muiden maahanmuuttajien työpaikkoja.
Useat ruotsinsuomalaiset olivat ahkeria työntekijöitä,
jotka rakensivat ruotsalaista yhteiskuntaa.

Ruotsinsuomalaiset olivat yhteisöllisiä.
He perustivat eri paikkakunnille
omia järjestöjään, kuten esimerkiksi Suomi-seuroja.
Suomi-seurat järjestivät muun muassa suomalaisia tansseja.
Tällä tavoin ruotsinsuomalaiset tapasivat toisiaan
ja tutustuivat toisiinsa paremmin.

Vain harvat suomalaiset osasivat ruotsin kieltä
siinä vaiheessa, kun he muuttivat Ruotsiin.
Koska ruotsalaisella yhteiskunnalla
ei tuohon aikaan ollut kokemusta
maahanmuuttajien integroimisesta,
ruotsinsuomalaiset ja muut maahanmuuttajat
muuttivat usein samoille asuinalueille.
Kieltä oli vaikeaa oppia,
koska ei ollut luontevia tilaisuuksia käyttää sitä.
Siksi joidenkin
ensimmäisen polven ruotsinsuomalaisten
ruotsin kielen taito jäi vähäiseksi.

Toisaalta ruotsalaisessa yhteiskunnassa ajateltiin,
että ruotsi on Ruotsin pääkieli.
Monille ruotsinsuomalaisille ja muille maahanmuuttajille sanottiin,
että heidän täytyy puhua ruotsia lapsilleen,
vaikka se ei ollut heidän äidinkielensä.

Toisen maailmansodan jälkeen ruotsalaiset
eivät olleet vielä tottuneet maahanmuuttoon.
Ei ole ihme, että monet maahanmuuttajat kokivat syrjintää.
Esimerkiksi ruotsinsuomalaisiin liitettiin negatiivisia stereotypioita,
kuten runsas alkoholinkäyttö ja järjestyshäiriöt.
Ruotsinsuomalaisista käytettiin joskus myös haukkumanimiä,
kuten ”finnjävel”.

Myös suomen kielen asema Ruotsissa
on vaihdellut eri aikoina.
1970-luvun lopussa Ruotsin laki
velvoitti kunnat järjestämään oman äidinkielen opetusta.
Silloin myös perustettiin
ensimmäisiä suomenkielisiä luokkia Ruotsin kouluihin.
1980-luvulla suomenkielisten luokkien määrä kasvoi.
Enimmillään näitä luokkia oli lähes 500.
Kaikilla ei kuitenkaan ollut mahdollisuutta
opiskella suomenkielisissä luokissa,
ja monille lapsille ruotsista tuli vahvin kieli.

Vähemmistökieliin ja monikielisyyteen
suhtauduttiin pitkään negatiivisesti.
Tämän vuoksi myös suomen kielen käyttöön liittyi häpeää.
Suomen kielen asema oli heikko.

1990-luvulla suomenkielisten luokkien määrä kouluissa
alkoi vähentyä.
Tämä on johtanut osaltaan siihen,
että monet kolmannen polven ruotsinsuomalaiset
eivät osaa suomea.
Koska suomen kieltä ei ole tuettu yhteisön kielenä,
useimmat kolmannen sukupolven ruotsinsuomalaiset
eivät enää osaa sitä.
Monissa suvuissa suomen kieli on jäänyt
isovanhempien kieleksi.

2000-luvulla ruotsinsuomalaisista tuli Ruotsin kansallinen vähemmistö,
ja nykyään suomen kieli on Ruotsissa kansallinen vähemmistökieli.
Tämä tarkoittaa,
että laki turvaa ruotsinsuomalaisten,
suomen kielen ja ruotsinsuomalaisen kulttuurin asemaa Ruotsissa.
Yhteiskunnan tulee edistää erityisesti
lasten identiteetin kehittymistä ja vähemmistökielen käyttöä.

Ruotsinsuomalaisten elämää ja ruotsinsuomalaista kulttuuria
kuvataan monissa romaaneissa.
Tällaisia romaaneja ovat esimerkiksi
Leo Ylitalon *Banaanitalo*,
Milka Hakkaraisen *Ei verta rantaa rakkaampaa*
ja Asko Sahlbergin *Yö nielee päivät*.
Muita tunnettuja ruotsinsuomalaisia kirjailijoita ovat esimerkiksi
Susanna Alakoski, Eija Hetekivi Olsson ja Antti Jalava.
Jotkut ruotsinsuomalaiset kirjailijat kirjoittavat ruotsiksi,
toiset taas suomeksi.
Monikielisyys on tärkeä osa ruotsinsuomalaisuutta.

Tietoa Milka Hakkaraisesta ja romaanista *Ei verta rantaa rakkaampaa*

Milka Hakkarainen on ruotsinsuomalainen kirjailija.
Hän on syntynyt Suomessa,
mutta muutti Ruotsiin jo vuonna 2008.
Hän on työskennellyt myös toimittajana
ja suomen kielen opettajana koulussa.

Milka Hakkaraisen esikoisteos *Ei verta rantaa rakkaampaa*
ilmestyi vuonna 2021.
Kirja valittiin ilmestymisvuotensa parhaaksi esikoisdekkariksi,
ja se sai kunniakirjan Suomen dekkariseuralta.
Romaanin jatko-osa on *Maa kauhein isien*,
joka ilmestyi vuonna 2022.
Romaanin kolmas osa, *Jos multaa kaivannet*, ilmestyi vuonna 2025.

Milka Hakkarainen on kirjoittanut myös muita romaaneja.
Vuonna 2023 ilmestyi romaani *Hiidenjumi*
ja vuonna 2024 romaani,
jonka nimi on
Vieno Helzeniuksen täytyy kuolla.

Milka Hakkaraisen dekkarit
edustavat hyvän mielen rikoskirjallisuutta.
Pääosassa ei ole väkivalta,
vaan henkilöt ja heidän ajatuksensa.
Teoksissa on myönteinen ja humoristinen sävy.
Niissä käsitellään usein ruotsinsuomalaisuutta,
koti-ikävää ja identiteettikysymyksiä.

Ei verta rantaa rakkaampaa kertoo ruotsinsuomalaisesta yhteisöstä,
oman menneisyyden kohtaamisesta
ja vaikeista kysymyksistä,
joita menneisyyden kohtaamiseen voi liittyä.
Tapahtumapaikkana toimii pieni Skutskärin kylä Ruotsissa.
Romaanin päähenkilöt ovat Jan Peranto
ja Rosa Riemunen.

Jan on toiminut Tukholmassa poliisina,
mutta siirtyy romaanin alussa Skutskäriin,
josta on kotoisin.
Hänen oikea nimensä on Jani,
mutta hän käyttää nimeä Jan,
koska haluaa salata ruotsinsuomalaisuutensa.

Rosa on työskennellyt rikostoimittajana Helsingissä,
mutta myös hän muuttaa Skutskäriin.

Romaanissa käy ilmi,
että ruotsinsuomalaisia on kadonnut jäljettömiin
ja menehtynyt epämääräisissä oloissa Skutskärin alueella.
Jan ja Rosa päätyvät selvittämään tapauksia
osin yhdessä, osin erillään toisistaan.
Tapahtumiin liittyvät myös paikallinen Suomi-seura,
Suomi-seuran aktiiviset eläkeläisjäsenet
sekä Uutissuomi-lehden toimituskunta.

Milka Hakkarainen *Ei verta rantaa rakkaampaa* -romaanin maisemissa.
Taustalla näkyy teoksesta tuttu Skutskärin tehdas.

Musiikkia kirjasta *Ei verta rantaa rakkaampaa*

Nimi	Sävellys	Sanoitus	Vuosi
SELKOMUKAUTUKSESSA LAINATTUA MUSIIKKIA			
Kohtalon tango	Unto Mononen	Unto Mononen & Sauvo Puhtila	1963
Täällä Pohjantähden alla	Petri Laaksonen	Turkka Mali	1994
Joutsenlaulu	Jussi Hakulinen	Jussi Hakulinen	1984
Olen suomalainen	Toto Cutugno	Raul Reiman	1983
Ei tippa tapa	Irwin Goodman	Vexi Salmi	1966
Lapin kesä	Perttu Hietanen & Taisto Wesslin	Eino Leino	1978
Juokse sinä humma	kansanlaulu	sanat muokannut Tapio Rautavaara	1953
Itken seinään päin	Jouni Hynynen	Jouni Hynynen	2010
Mun sydämeni tänne jää	Veikko Samuli	Juha Vainio	1980
Aamu toi, ilta vei	Veikko Juntunen	Veikko Juntunen	1977
ALKUTEOKSESSA LAINATTUA MUSIIKKIA			
Elämä juoksuhaudoissa	G. Dubriansky	Usko Kemppi	1940
Kotimaani ompi Suomi	Jooseppi Riippa	Jooseppi Riippa	1890
Kuurankukka	Timo Koivusalo	Timo Koivusalo	1992
OPPIMATERIAALISSA MAINITTUA MUSIIKKIA			
Maamme	Fredrik Pacius	Johan Ludvig Runeberg suomentanut Paavo Cajander	1889
Satumaa	Unto Mononen	Unto Mononen	1955
Satumaa-tango	Maija Vilkkumaa	Maija Vilkkumaa	1999

Oikeat vastaukset löydät sivuilta 90–91.

SINISET TEHTÄVÄT

Monivalintatehtävät

Lue kirjaa luku kerrallaan.
Jokaiseen lukuun liittyy monivalintatehtäviä.
Vain yksi vaihtoehto on oikea.

LUKU 1

Miksi Jan ei halua Sandraa mukaansa hautajaisiin?
a) Hän aikoo erota Sandrasta.
b) Jan haluaa olla rauhassa sukulaistensa kanssa.
c) Jan ei halua, että Sandra saa tietää, millainen paikka Skutskär on.

LUKU 2

Mikä asia ei onnistu, kun Rosa asioi kioskilla?
a) Hän ei onnistu asioimaan myyjän kanssa vain ruotsin kielellä.
b) Hän ei ymmärrä, millaisen bussilipun tarvitsee.
c) Hän ei tiedä, pääseekö läheiseltä pysäkiltä Gävleen.

LUKU 3

Mitä Stora Enson tehtaasta kerrotaan?
a) Tehdas sijaitsee lähellä Anneli Perannon kotia.
b) Tehtaassa valmistetaan paperia.
c) Tehdas lakkautetaan pian.

LUKU 4

Millainen Skutskärin keskusta on?
a) Keskustassa on vain kirkko.
b) Keskusta on tylsä paikka, kuten aiemminkin.
c) Keskusta on muuttunut aiempaa vilkkaammaksi.

LUKU 5

Mitä Kauko ehdottaa Rosalle?
a) Alkoholin nauttimista.
b) Lehtiartikkelin aihetta.
c) Voileipäkakun maistamista.

LUKU 6

Miksi Jan päätti jäädä Skutskäriin yöksi?
a) Äiti toivoi niin.
b) Sandra toivoi,
    että Jan olisi äitinsä tukena.
c) Jan oli niin väsynyt,
    että ei jaksanut ajaa kotiin.

LUKU 7

Mitä Rosa tekee Suomi-seuran toimistossa?
a) Hän keskustelee siellä Anneli Perannon kanssa.
b) Hän tutkii työpöydän laatikkoa salaa.
c) Hän kirjoittaa rikosaiheista lehtiartikkelia.

LUKU 8

Miksi Janin äiti huolestuu?
a) Hän miettii, onko Jan liian stressaantunut.
b) Hänen äitiään ei ole näkynyt koko aamuna.
c) Naapurin Virpi tulee kertomaan huonoja uutisia.

LUKU 9

Mitä Tanja kertoo Otosta?
a) Otto työskenteli reportterina.
b) Otto on haudattu Skutskäriin.
c) Otto katosi kauan sitten.

LUKU 10

Miksi Rosa on eronnut?
a) Suhde päättyi hänen vuokseen.
b) Ero oli Rosan entisen poikaystävän toive.
c) Ruoanlaitto aiheutti liikaa riitoja.

LUKU 11

Mitä Janin mummi oli tehnyt edellisenä iltana?
a) Hän oli juonut konjakkia ennen nukkumaanmenoa.
b) Hän oli puhunut pitkään Otosta.
c) Hän oli hävittänyt kenkänsä.

LUKU 12

Miten Jan selittää mumminsa kuolemaa?
a) Mummi on eksynyt ja hukkunut vahingossa.
b) Mummi on ehkä johtunut rikoksen uhriksi.
c) Mummi on hukuttautunut tahallaan.

LUKU 13

Miksi Sandra on juhlimassa?
a) Hänen ystävänsä on julkaissut juuri kirjan.
b) Hän haluaa tutustua Tukholman keskustan baareihin.
c) Hän on julkaissut juuri kirjan.

LUKU 14

Mikä on Piiri?
a) Piiri on paikka, jossa Mauno Kekkonen asuu.
b) Piiri on suomalaisten kohtaamispaikka Skutskärissä.
c) Piiri on ranta, joka sijaitsee lähellä voimaloita.

LUKU 15

Mitä Jan muistaa ukkinsa katoamisesta?
a) Jan ei muista koko tapausta lainkaan.
b) Ukin katoamista käsiteltiin suvussa paljon.
c) Ukin katoamisesta ei puhuttu jälkikäteen.

LUKU 16

Kuka on Tapio?
a) Tuulivoimalan työntekijä.
b) Ruotsinsuomalainen poika.
c) Stora Enson työntekijä.

LUKU 17

Mitä Jan ajattelee Skutskärin suomalaisista?
a) Hänen mielestään Skutskärin suomalaiset ovat säälittäviä.
b) Hän ihailee Skutskärin suomalaisia.
c) Hän uskoo, että kukaan heistä ei asu Skutskärissä vapaaehtoisesti.

LUKU 18

Mistä asiasta Anneli Peranto kertoo pitkään Rosalle?
a) Isänsä katoamisesta.
b) Suomi-seuran toiminnasta.
c) Omasta työstään lehden toimituksessa.

LUKU 19

Miksi Rosa on surullinen?
a) Omasta mielestään
hän tekee työtään huonommin kuin ennen.
b) Häntä harmittaa,
koska hän ei saa selville kolikon alkuperää.
c) Lehtiartikkelin valokuvat ovat epäonnistuneet.

LUKU 20

Miten Janin vanhemmat suhtautuivat suomen kielen käyttöön, kun Jan oli lapsi?
a) He puhuivat suomen kieltä
mahdollisimman monissa paikoissa.
b) He puhuivat kotona
ruotsia ja suomea sekaisin.
c) He eivät mielellään puhuneet suomea julkisesti.

LUKU 21

Mitä poliisipäällikkö ehdottaa Janille?
a) Suomeen muuttamista.
b) Kadonneiden suomalaisten kohtalon selvittelyä.
c) Irtisanoutumista poliisin työtehtävistä.

LUKU 22

Miksi Rosa lähtee heti pois kokouksesta?
a) Hän haluaa mennä tapaamaan Anneli Perantoa.
b) Hän aikoo tutustua oranssin auton kuljettajaan.
c) Hän lähtee tekemään haastattelua.

LUKU 23

Kuka on Laina Lappi?
a) Mirja Lapin tytär.
b) Sandran sukulainen.
c) Mirja Lapin äiti.

LUKU 24

Mitä uutta Janin äiti on ostanut kotiin?
a) Murtohälyttimen.
b) Kirveen.
c) Mökin kunnostamiseen tarvittavia työkaluja.

LUKU 25

Kuka on Virpi Pentikäinen?
a) Eläkeläiskerhon osallistuja.
b) Kirjastonhoitaja.
c) Eläkeläiskerhon vetäjä.

LUKU 26

Mitä Rauha-mummin kuolemasta on selvinnyt?
a) Hän on lähtenyt ulos vapaaehtoisesti.
b) Hän on ollut juovuksissa kuolinhetkellään.
c) Hän ei ole lukinnut talon ovea edellisenä iltana.

LUKU 27

Miksi Rosa menee käymään Anneli Perannon luona?
a) Hän haluaa kysyä lisää Rauha-mummin katoamisesta.
b) Hän haluaa tarkistaa tietojaan Suomi-seurasta.
c) Hän haluaa haastatella Jania.

LUKU 28

Kuka aloittaa tappelun?
a) Jan.
b) Timo ja Roni.
c) Kauko.

LUKU 29

Mitä Jan lupaa Sandralle?
a) Hän aikoo mennä Tukholmaan lähiaikoina.
b) Hän aikoo alkaa suunnitella häitä Sandran kanssa.
c) Hän aikoo hankkia pian uuden työpaikan.

LUKU 30

Mitä Rosa haluaisi ostaa kaupasta?
a) Leipomossa tehtyjä makeita leivonnaisia.
b) Ruotsalaista leipää.
c) Suomalaista leipää.

LUKU 31

Kenet Jan näkee yllättäen baarissa?
a) Virpin.
b) Rosan.
c) Jukan entisen kihlatun.

LUKU 32

Miksi baarimikko sanoo Rosalle
”Perkele, ei saa peittää”?
a) Rosa on vähällä peittää patterin vahingossa.
b) Baarimikolle on sanottu Suomessa niin.
c) Siksi, että monet ruotsalaiset
osaavat suomeksi kirosanoja
ja tekstin, joka lukee pattereissa.

LUKU 33

Mitä Rosalta on varastettu?
a) Saksalainen kolikko.
b) Muistiinpanovälineet, tietokone ja puhelin.
c) Kenkiä, vaatteita ja vitamiinipillereitä.

LUKU 34

Mitä Janin äiti tekee tässä luvussa?
a) Hän käy tapaamassa Rosaa,
jonka asunnossa on käynyt varkaita.
b) Hän vierailee Timon firmassa.
c) Hän järjestää Janille työpaikan.

LUKU 35

Mikä Rosaa vaivaa aamulla?
a) Hän itkee kokemansa ryöstön vuoksi.
b) Hän on sairastunut flunssaan.
c) Hänellä on krapula.

LUKU 36

Mitä romuttamon omistaja sanoo Janille?
a) Jos Jan ei opi töitä pian,
hän saa potkut.
b) Jan ei saa käyttää ruotsin kieltä työpaikalla.
c) Ronin täytyy opettaa työtehtävät Janille.

LUKU 37

Miten päätoimittaja Metsäkangas suhtautuu siihen,
että Rosa on joutunut ryöstön uhriksi?
a) Hän lupaa antaa Rosalle tuttavansa yhteystiedot,
koska tämä voi auttaa rikoksen selvittämisessä.
b) Hän ei osoita myötätuntoa.
c) Hän ei usko,
että ryöstöä on edes tapahtunut.

LUKU 38

Mitä tietoa Rosa saa islantilaisesta miehestä?
a) Mies on ostanut hyvin kalliin hummerin.
b) Artikkelissa on miehen koko nimi.
c) Mies ei välitä eläinten oikeuksista.

LUKU 39

Miten Janiin suhtaudutaan romuttamossa?
a) Hänen tukholmalaisuutensa herättää ennakkoluuloja.
b) Häntä kehutaan,
koska hän oppinut työtehtävät nopeasti.
c) Muiden työntekijöiden mielestä on hankalaa,
että Jan ja Kauko ovat huonoissa väleissä.

LUKU 40

Miksi Janin äiti tahtoo tehdä työtä Suomi-seurassa?
a) Hänellä ei ole vielä varaa jäädä eläkkeelle.
b) Työ auttaa häntä,
kun hän kaipaa Suomeen.
c) Työ suomen kielen ja suomalaisen kulttuurin hyväksi on tärkeää.

LUKU 41

Mitä Rosa saa kuulla Maunolta?
a) Tanja Komosen kuolintavasta.
b) Pistoolin katoamisesta.
c) Anneli Perannon ja suomalaismiehen riidasta.

LUKU 42

Miksi Rosa menee käymään koulussa?
a) Hän yrittää löytää ryöstettyjä tavaroitaan.
b) Hän yrittää saada lisää tietoa Tanja Komosen kuolemasta.
c) Hän haluaa selvittää,
kuka rakennuksessa liikkuu iltaisin.

LUKU 43

Mistä asiasta Jan huomauttaa Rosalle?
a) Rosa ei saa tutkia rikosta,
koska ei ole poliisi.
b) Rosa ei olisi saanut käydä Piirillä.
c) Rosa ei saisi käyttää pippurisumutetta.

LUKU 44

Mitä Jan miettii suihkussa?
a) Murtohälyttimen koodin vaihtamista.
b) Rosan taitoa kohdata huijareita.
c) Silmien punoitusta,
jonka oikeaa syytä ei voi kertoa muille.

LUKU 45

Miten hevosallergia liittyy tähän lukuun?
a) Janilla on todettu hevosallergia.
b) Jan väittää,
että silmien punoitus johtuu hevosallergiasta.
c) Romuttamolla keskustellaan hevosallergiasta.

LUKU 46

Miksi Rosa luo valeprofiilin sosiaaliseen mediaan?
a) Hän yrittää selvittää,
kuka islantilainen mies on.
b) Hän yrittää löytää natsien jälkeläisiä.
c) Hän yrittää tutustua paremmin Fredrik Paanaseen.

LUKU 47

Kuka järjestää Tanjan hautajaiset?
a) Janin äiti.
b) Tanjan miesystävä.
c) Tanjan lapset.

LUKU 48

Mitä jotkut eläkekerhon jäsenet ajattelevat
Tanjan kuolemasta?
a) He uskovat,
    että Tanja teki itsemurhan
    onnettoman rakkauden vuoksi.
b) He ovat sitä mieltä,
    että Tanjan kuoleman syytä ei voida selvittää.
c) He eivät usko,
    että Tanja teki itsemurhan.

LUKU 49

Miksi Rosa suuttuu Janille?
a) Jan ei suostu kertomaan hänelle
    yksityiskohtia pistoolista.
b) Jan puhuu Tanjasta halventavasti.
c) Janin mielestä Tanjan kuolemaa
    ei tarvitse selvittää enää enempää.

LUKU 50

Mitä Jan miettii Sandrasta?
a) Hän pelkää,
    että Sandra ei enää ole kiinnostunut hänestä.
b) Hän arvelee,
    että Sandra on mustasukkainen.
c) Hän on varma siitä,
    että Sandra vastaa puhelimeen.

LUKU 51

Mitä Timo kertoo menneisyydestään?
a) Hän osti yrityksen 18-vuotiaana.
b) Hän on syntynyt Kemijärvellä.
c) Hänen molemmat vanhempansa ovat Suomesta.

LUKU 52

Miksi Rosa ei tutki arkkua pidempään?
a) Hän kuulee, että joku tulee kylmiöön.
b) Hän kuulee,
    että joku hyökkää jonkun naisen kimppuun pihalla.
c) Hän kuulee,
    että joku alkaa murtaa kappelin oven lukkoa.

LUKU 53

Miksi Rosa haluaa avata arkun?
a) Hän tahtoo nähdä,
    onko arkkuun piilotettu kolikkoja.
b) Hän tahtoo nähdä,
    onko arkussa Tanja Komosen ruumis.
c) Jan saa hänet uskomaan,
    että arkun avaaminen on tärkeää.

LUKU 54

Mitä Jukka ehdottaa Janille?
a) Muistotilaisuuteen osallistumista.
b) Kotiin palaamista hyvissä ajoin.
c) Saunailtaa.

LUKU 55

Millä tavoin Janin äidin ja Janin koulumuistot poikkeavat toisistaan?
a) Äidillä ei ollut suomenkielisiä ystäviä,
    kun taas Janilla heitä oli paljon.
b) Janin äidillä oli suomalainen opettaja,
    vaikka Janin äiti ei itse tiennyt siitä.
c) Janin äiti ei saanut käyttää suomen kieltä,
    mutta Jan sai suomenkielistä opetusta.

LUKU 56

Miten siniset sammakot liittyvät tähän lukuun?
a) Siniset sammakot ovat näky,
jonka Kauko näki huumattuna.
b) Jan alkaa puhua sinisistä sammakoista,
koska hänet on huumattu saunassa.
c) Siniset sammakot liittyvät vanhaan tarinaan,
jota Suomi-seurassa kerrotaan.

LUKU 57

Mitä mieltä päätoimittaja on Rosan artikkelista?
a) Hänen mielestään artikkelia täytyy vielä korjailla.
b) Hän kehuu artikkelia.
c) Hänen mielestään artikkelin valokuvat ovat epäonnistuneet.

LUKU 58

Mistä asiasta Sandra on loukkaantunut Janille?
a) Jan ei halua, että Sandra muuttaa Skutskäriin.
b) Jan jättää hänet ulkopuoliseksi
eikä päästä häntä osaksi elämäänsä.
c) Jan on unohtanut Sandran merkkipäivän.

LUKU 59

Mitä Jan saa selville,
kun hän puhuu Tapion kanssa?
a) Tapio kertoo,
että hän on tavannut Rosan.
b) Tapio kertoo,
että hän on löytänyt uuden kultakolikon.
c) Tapio kertoo,
että Rosa on kiinnostunut miehestä,
jonka Tapio on tuntenut kauan.

LUKU 60

Miksi Jan ei aluksi halua osallistua salakuunteluun?
a) Salakuuntelu on laitonta,
ja hän voi menettää työpaikkansa,
jos jää kiinni.
b) Hän ei halua ostaa kuuntelulaitetta,
koska niitä on vaikeaa hankkia.
c) Hän ei usko,
että eläkeläisillä on kiinnostavaa kerrottavaa.

LUKU 61

Millainen Janin painajaisuni on?

a) Unessa hän löytää ukin ruumiin metsästä.

b) Unessa hän kuulee mummin vihaiset sanat.

c) Unessa hän lähtee kesämökille,
mutta mökkiä ei enää ole.

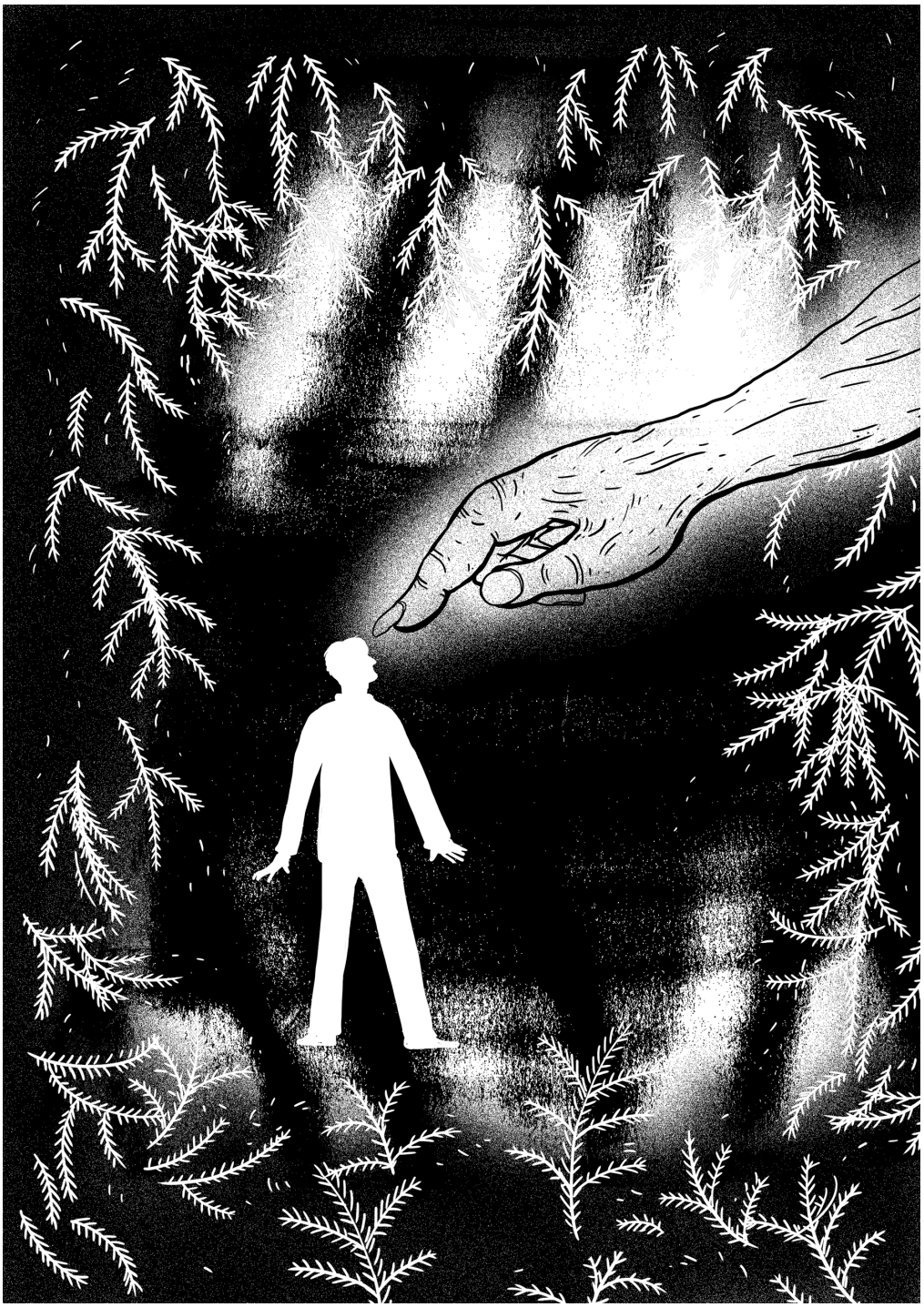

LUKU 62

Mitä eläkeläiset ovat päättäneet?
a) He aikovat selvittää,
miksi Janin äiti liikkui kappelin lähellä.
b) He aikovat viettää muistojuhlaa
Rauha-tädin syntymäpäivänä.
c) He aikovat polttaa Gävlen olkipukin.

LUKU 63

Mitä Jan ajattelee tulevasta rikostuomiosta?
a) Hän uskoo joutuvansa vankilaan.
b) Hän haluaisi jo tietää tuomionsa.
c) Hän arvelee, että tuomiota ei tulekaan.

LUKU 64

Miten *Juokse sinä humma* -laulu
liittyy tämän luvun tapahtumiin?
a) Baarimikko on määrännyt,
    että sitä laulua ei saa soittaa baarissa.
b) Roni inhoaa sitä laulua.
c) Laulu soitetaan baarissa neljä kertaa
    saman illan aikana.

LUKU 65

Mitä pistoolista kerrotaan?
a) Pistooli ei olekaan saksalainen.
b) Pistooli on kuulunut Gävlen poliisille.
c) Vain juuri löytynyt vainaja on ammuttu tuolla pistoolilla.

LUKU 66

Mitä Anneli Peranto sanoo mökistä?
a) Hän sanoo, että mökiltä on löytynyt ruumis.
b) Hän sanoo, että mökillä on käynnissä putkiremontti.
c) Hän sanoo, että itsenäisyyspäivän juhla
    järjestetään mökillä.

LUKU 67

Mitä Tukholmassa on tapahtunut?
a) Sandra ja Jan ovat riidelleet.
b) Jan on käynyt sopimassa riidan,
joka Sandralla ja hänellä oli.
c) Jan on valmistellut siellä itsenäisyyspäivän juhlaa.

LUKU 68

Missä paikassa Jan käy tässä luvussa?
a) Työpaikallaan.
b) Puistossa.
c) Hautaustoimistossa.

LUKU 69

Miksi päätoimittaja Metsäkangas sanoo:
”En ole mikään deittipalvelu”?
a) Rosa on taas tiedustellut
islantilaisen miehen puhelinnumeroa.
b) Islantilainen mies on kysynyt Rosan puhelinnumeroa.
c) Rosa on lähettänyt islantilaiselle miehelle terveisiä
Metsäkankaan kautta.

LUKU 70

Missä itsenäisyyspäivän juhla järjestetään?
a) Työväentalossa.
b) Suomi-seuran tiloissa.
c) Erään vanhuksen kodissa.

LUKU 71

Miksi kotikaljaa valuu lattialle?
a) Luoti tekee reiän tynnyriin,
jossa kotikaljaa säilytetään.
b) Jukka ja Roni kaatavat kotikaljatynnyrin tappelun aikana.
c) Kotikaljatynnyri kaatuu,
kun ihmiset pakenevat ulos.

LUKU 72

Mitä Janin soitosta Carlanderille kerrotaan?
a) Jan on samaa mieltä Skutskärin tapahtumista
Carlanderin kanssa.
b) Jan ei soita Carlanderille mielellään.
c) Jan puhuu Carlanderille ulkona,
koska ei halua, että äiti tietää puheluista.

LUKU 73

Miksi Rosa lähtee pois juhlasta?
a) Hän näkee islantilaisen miehen ja tahtoo selvittää,
kuka mies oikeastaan on.
b) Hän alkaa kaivata Suomeen,
kun juhlissa soitetaan suomalaisia lauluja.
c) Illan viimeinen bussi on juuri lähdössä,
ja Rosan täytyy ehtiä siihen.

LUKU 74

Mitä Jukka on päättänyt?
a) Hän ei aio enää juoda alkoholia.
b) Hän ei aio enää juoda vahvoja alkoholijuomia.
c) Hän aikoo selvittää,
mistä pistooli on saatu.

LUKU 75

Mitä Jan löytää mummin huoneesta?
a) Kolikkoja.
b) Seteleitä.
c) Lomakkeita, jotka liittyvät suomalaisten hautajaisiin.

LUKU 76

Mitä pistoolista selviää?
a) Pistooli on kuulunut ukille.
b) Pistooli ei ole saksalainen.
c) Pistooli on nyt taas Suomi-seuran toimistossa.

LUKU 77

Mikä uusi ajatus Janille syntyy,
kun hän keskustelee Rosan kanssa?
a) Hän päättää selvittää tarkemmin,
millainen ukin menneisyys oli.
b) Hän alkaa uskoa,
että uusia kolikkoja ei löydy.
c) Hän alkaa miettiä,
miten Roni liittyy tapahtumiin.

LUKU 78

Miksi Jan soittaa Sandralle?
a) Hän haluaa kertoa Sandralle,
    että onkin kiinnostunut Rosasta.
b) Hän ei ole puhunut pitkään aikaan
    Sandran kanssa.
c) Hän haluaa selvittää riidan,
    joka viime puhelussa syntyi.

LUKU 79

Mitä Sandra kirjoittaa Janille?
a) Sandra haluaa pitää tauon seurustelusta.
b) Sandra toivoo,
    että Jan tulisi jouluksi Tukholmaan.
c) Sandra ehdottaa,
    että he tapaisivat jo samana iltana.

LUKU 80

Miksi Rosa teki tietomurron?
a) Hän halusi selvittää asioita
    poikaystävänsä menneisyydestä.
b) Hän on selvittänyt Janin ukin vaiheita.
c) Hän yritti saada selville äitinsä kohtalon.

LUKU 81

Miksi Jan ja Rosa ajavat kesämökille?
a) Jan haluaa saada tietoa siitä,
    mitä paikassa on tapahtunut aiemmin.
b) Jan tahtoo tietää,
    kenelle sininen auto kuuluu.
c) Jan tahtoo tietää,
    onko joku murtautunut mökkiin.

LUKU 82

Mitä murroista selviää?
a) Tanja ja Roni ovat syyllistyneet niihin yhdessä.
b) Roni on tehnyt murrot siksi,
    että halusi tietää lisää Oton menneisyydestä.
c) Roni on murtautunut kahteen asuntoon
    ja Suomi-seuran toimistoon.

LUKU 83

Miten Mauno liittyy tähän lukuun?
a) Mauno osasi jo aiemmin epäillä Ronia.
b) Mauno odotti Janin ja Rosan palaamista.
c) Mauno käy keskusteluja konstaapelien kanssa.

LUKU 84

Mitä Mirjasta paljastuu?
a) Mirjalla ja Otolla oli lämpimät välit.
b) Mirja on sekaantunut Lainan murhaan.
c) Mirjalla ja Janin äidillä on sama isä.

LUKU 85

Mikä tarjous Rosalle tehdään?
a) Hän voi kirjoittaa kirjan.
b) Hän voi muuttaa Islantiin.
c) Hän voi kirjoittaa aiheesta myös ulkomaiseen lehteen.

LUKU 86

Mitä Carlandista kerrotaan?
a) Hän on jäänyt eläkkeelle.
b) Hän ei aio olla tekemisissä Janin kanssa enää.
c) Hän tutkii Gävlen olkipukin polttoa.

LUKU 87

Mitä Jan oivaltaa tässä luvussa?
a) Hänen kannattaa pitää Rosaan yhteyttä myöhemminkin.
b) Skutskär ei ole niin vastenmielinen paikka
kuin hän ajatteli aiemmin.
c) Islantilainen mies ei aio enää tavata Rosaa.

Oikeat vastaukset löydät sivuilta 100–103.

Sisältökysymykset

Lue romaani ja vastaa kysymyksiin.
Sulkeisiin on merkitty luku,
josta vastaus kysymykseen löytyy.

1. Miksi Skutskärissä haisee? (luku 1)
2. Miksi Rosa menee käymään Anneli Perannon luona? (luku 3)
3. Mitä nimitystä Jan käyttää vanhasta kotiseudustaan, kun hän puhuu ensimmäistä kertaa Rosan kanssa? (luku 5)
4. Minne Rosa aikoi muuttaa ennen kuin hän päätti lähteä Ruotsiin? (luku 7)
5. Mitä Rosan ruoanlaittotaidoista kerrotaan? (luku 10)
6. Millaista tietoa Rosa löytää Oton katoamisesta, kun hän tutkii internetiä? (luku 14)
7. Mikä kuva on löytyneessä kultakolikossa? (luku 16)
8. Mitä tuntematon suomalaismies tekee taksijonossa? (luku 20)

9. Miksi Jan päättää lähteä uudelleen Skutskäriin? (luku 23)

10. Millaista on Kuukkelien toiminta? (luku 25)

11. Mikä yllätys Rauhan hautajaisissa paljastuu? (luku 28)

12. Kenen kanssa Rosa keskustelee Panther-baarin pihalla? (luku 32)

13. Miksi Jan otetaan romuttamoon töihin? (luku 36)

14. Jan ajattelee, että hän on samanlainen
kuin kahvimuki työpaikan kaapissa.
Mitä hän tarkoittaa tällä? (luku 39)

15. Mitä Rosa ehdottaa Janille,
kun he ovat kahdestaan koulurakennuksessa? (luku 43)

16. Mitä Mauno kertoo Rosalle Tanjan kuolemasta? (luku 48)

17. Mitä yllättävää Jan ja Rosa näkevät kappelissa? (luku 53)

18. Mikä raskas asia on tapahtunut Rosan nuoruudessa? (luku 57)

19. Mihin tapaukseen liittyy lause
”Tuhmia koiria ammutaan silmien väliin”?
(luku 61)

20. Miten laulu *Juokse sinä humma*
liittyy romaanin tapahtumiin? (luku 64)

21. Miksi Hallmar on tavannut päätoimittaja Metsäkankaan?
(luku 69)

22. Mitä Jan löytää Rauhan huoneesta? (luku 75)

23. Jan järkyttyy tekstiviestistä,
jonka Sandra lähettää hänelle.

Mitä Sandra ehdottaa viestissä? (luku 79)

24. Miten Långsandin mökki liittyy romaanin tapahtumiin?
(luku 85)

Oikeat vastaukset löydät sivuilta 104–105.

KELTAISET TEHTÄVÄT

Kontekstoivat tehtävät

Seuraavat tehtävät liittyvät lyhyisiin teksteihin, jotka löydät opetusmateriaalin sivuilta 10–16. Voit tehdä nämä tehtävät jo ennen kuin olet lukenut kirjan.

KYSYMYKSIÄ RUOTSINSUOMALAISUUDESTA

Lue opetusmateriaalin alusta (s. 10–14) teksti ”Ruotsinsuomalaiset ennen ja nyt”. Etsi tekstistä vastauksia seuraaviin kysymyksiin:

- Millainen Suomen ja Ruotsin suhde oli vuosien 1150 ja 1809 välillä?
- Keitä olivat metsäsuomalaiset?
- Kuinka paljon suomalaisia sotalapsia lähetettiin Ruotsiin talvisodan aikana?
- Miksi monet suomalaiset muuttivat Ruotsiin 1960- ja 1970-luvuilla?
- Mitä tarkoittaa muuttotappio?
- Millaisissa työpaikoissa monet ruotsinsuomalaiset työskentelivät 1960- ja 1970-luvuilla?
- Miksi monien ruotsinsuomalaisten ruotsin kielen taito jäi vähäiseksi 1960- ja 1970-luvuilla?
- Miten oman äidinkielen opetuksen tilanne parani Ruotsissa 1970-luvulla?
- Miksi monet kolmannen sukupolven ruotsinsuomalaiset eivät osaa suomen kieltä?
- Nykyisin suomen kieli on kansallinen vähemmistökieli Ruotsissa. Mitä tämä tarkoittaa käytännössä?

EI VERTA RANTAA RAKKAAMPAA -ROMAANIN TAUSTAA

Lue opetusmateriaalin alusta (s. 15–16) teksti
”Tietoa Milka Hakkaraisesta
ja romaanista *Ei verta rantaa rakkaampaa*”.

Oikeat vastaukset löydät sivulta 106.

Vastaa seuraaviin kysymyksiin:

- Mitä tietoa sait kirjailija Milka Hakkaraisen elämästä?
- Millaisia kirjoja Milka Hakkarainen on kirjoittanut?
- Miten ruotsinsuomalaisuus liittyy
  Ei verta rantaa rakkaampaa -kirjaan?
- *Ei verta rantaa rakkaampaa* -kirja sai erilaisia huomionosoituksia,
  kun se oli ilmestynyt.
  Millaisia nämä huomionosoitukset olivat?

EI VERTA RANTAA RAKKAAMPAA -KIRJAN TAKAKANSITEKSTI, KANSI JA NIMI

Alla on *Ei verta rantaa rakkaampaa* -kirjan takakansiteksti.
Lue teksti ja vastaa sen alla oleviin kysymyksiin.

Jani Peranto on
ruotsinsuomalainen poliisi,
joka on kotoisin Skutskäristä.
Hänen oikea nimensä on Jani,
mutta hän käyttää nimeä Jan,
koska hän haluaa salata
suomalaisen taustansa.

Rosa Riemunen on suomalainen rikostoimittaja,
joka muuttaa Skutskäriin töihin.
Hänen uusi työpaikkansa on Uutissuomi-lehdessä.
Myös Rosalla on salaisuuksia.

Skutskärissä asuu paljon ruotsinsuomalaisia.
Monet asukkaista työskentelevät
Stora Enson sellutehtaassa.
Tehdas tupruttaa ympäristöönsä pahaa hajua.

Jani ja Rosa kohtaavat toisensa Skutskärissä,
jossa tapahtuu outoja rikoksia.
Myös vanhat katoamiset nousevat esiin,
kun Jani ja Rosa alkavat selvittää,
kuka on murhamysteerien takana.

Milka Hakkarainen (s. 1984) on
ruotsinsuomalainen kirjailija,
joka asuu Skutskärissä.

Selkomukautus: Sirkku Latomaa

- Millaisia ajatuksia kirjan takakansiteksti herättää? Millaiselta kirja vaikuttaa?
- Oletko lukenut muita kirjoja, joiden juoni on samantyyppinen?
- Kumpi kirjan päähenkilöistä tuntuu kiinnostavammalta, Jan vai Rosa? Miksi?

Tutki seuraavaksi kirjan kantta
ja vastaa sitten seuraaviin kysymyksiin:

- Millaisia värejä ja kuvia kirjan kannessa on?
  Millaisia odotuksia ne herättävät?
  Mistä kirja voisi kansikuvan perusteella kertoa?
- Kuvaile kirjan kantta omin sanoin.
- Mieti kirjan nimeä *Ei verta rantaa rakkaampaa*.
  Millaisia mielikuvia siitä syntyy?
  Mitä kirjan nimi tarkoittaa?
  Mihin kirjan nimi voisi liittyä?

Avoimet tehtävät

Seuraavat tehtävät liittyvät kirjan eri lukuihin. Voit lukea kirjaa muutama luku kerrallaan ja vastata tehtäviin lukujen jälkeen.

LUE LUVUT 1–3.

Jan ja Rosa matkustavat näissä luvuissa Skutskäriin.
Lähtöön ja matkaan liittyy kuitenkin vaikeuksia.
Millaisia nämä ongelmat ovat?

LUE LUVUT 4–7.

Näissä luvuissa kuvataan Skutskärin keskustaa
ja Skutskärin asukkaiden taloja.
Millaisia palveluja Skutskärin keskustassa on?
Miltä asuinalue näyttää?
Hahmottele kartta Skutskärin eri paikoista
näiden lukujen perusteella.

LUE LUVUT 8–11.

Näissä luvuissa kerrotaan Rauha-mummin katoamisesta.
Etsi tekstistä Rauha-mummin tuntomerkit.
Minkä ikäinen hän on?
Miltä hän näyttää?
Miten hän käyttäytyy?

LUE LUVUT 12–15.

Näissä luvuissa Rauha-mummin katoaminen
tulee eri ihmisten tietoon.

Jan kertoo uutisen Sandralle puhelimessa.
Kuvittele, että olet Jan tai Sandra.
Miten Jan kertoo Rauha-mummin katoamisesta?
Mitä Sandra vastaa hänelle?

LUE LUVUT 16–18.

Näissä luvuissa kerrotaan eri ruotsinsuomalaisista
ja ruotsinsuomalaisten elämästä.
Etsi tekstistä, keitä he ovat
ja mitä he kertovat ruotsinsuomalaisten arjesta
ja ruotsinsuomalaisten suhteista toisiinsa.

LUE LUVUT 19–23.

Näissä luvuissa kerrotaan kahdesta erilaisesta lehtiuutisesta.
Mitä nämä uutiset ovat?
Keksi uutisille otsikot.
Hyvä otsikko kiinnittää lukijan huomion
ja kertoo uutisesta jotakin tärkeää.

LUE LUVUT 24–25.

Näissä luvuissa kerrotaan
suomalaiseen kulttuuriin liittyvistä sanoista
ja luetellaan erilaisia Suomessa tavallisia ruokia.
Poimi nämä sanat tekstistä.

Millaisia muita suomalaiseen kulttuuriin liittyviä sanoja tunnet?
Millaisia muita Suomessa tavallisia ruokia ja juomia on olemassa?

LUE LUVUT 26–28.

Näissä luvuissa kerrotaan,
millaisia ajatuksia Rauha-mummin löytyminen herättää
eri ihmisissä.
Lisäksi kuvataan Rauha-mummin hautajaisia.

Millainen paikka on Satumaa,
josta romaanissa kerrotaan?

Miksi Jan raivostuu hautajaisissa?

LUE LUVUT 29–31.

Näissä luvuissa lähetetään sähköpostiviestejä
ja soitetaan puheluja.
Päätoimittaja Metsäkangas kirjoittaa Rosalle sähköpostin,
ja Jan soittaa Sandralle useita kertoja.

Mitä sähköpostissa sanotaan?
Mitä siihen voisi vastata?
Mitä Jan ja Sandra puhuvat toisilleen?

LUE LUVUT 32–33.

Näissä luvuissa puhutaan suomen kielen käytöstä.
Mitä suomen kielen sanoja Rosa kuulee baarissa?
Mitä Rosa ajattelee *Täällä Pohjantähden alla* -laulusta?

LUE LUVUT 34–36.

Jan saa uuden työpaikan.
Miltä tässä työpaikassa näyttää?
Etsi adjektiiveja, joilla työpaikkaa kuvataan.
Millä tavoin Jan otetaan vastaan uuteen työpaikkaan?

LUE LUVUT 37–38.

Rosa lukee internetistä jutun hummerista.
Mitä tässä artikkelissa kerrotaan?
Miksi artikkeli kiinnostaa Rosaa?

LUE LUVUT 39–40.

Näissä luvuissa Janille tapahtuu paljon.
Hän puhuu monien eri ihmisten kanssa
ja käy eri paikoissa.

Poimi tekstistä kaikki henkilöt,
joiden kanssa Jan keskustelee näissä luvuissa.
Mistä he puhuvat?
Luettele lisäksi eri paikat,
joissa Jan liikkuu näissä luvuissa.

LUE LUVUT 41–43.

Rosa selvittää näissä luvuissa Tanja Komosen kuolemaa.
Kuvaile paikkaa,
jonne Rosa menee.
Miten sitä kuvataan?
Millaisia adjektiiveja siitä käytetään?
Miltä tämä paikka vaikuttaa?

LUE LUVUT 44–45.

Miksi muut ihmiset kiinnittävät huomiota Janin silmiin?
Mitä Jan vastaa,
kun muut ihmettelevät hänen silmiään?
Mitä Timo arvelee,
että Janille on tapahtunut?

LUE LUVUT 46–49.
Näissä luvuissa kerrotaan kolikosta.
Mitä Rosa on saanut selville aiheesta?
Mitä Jan ajattelee kolikosta?

LUE LUVUT 50–52.

Näissä luvuissa kuvataan hautausmaata.
Miten hautausmaa liittyy näiden lukujen tapahtumiin?
Millaiseksi hautausmaata kuvataan?

LUE LUVUT 53–55.

Luvuissa 54 ja 55 siteerataan monia eri lauluja.
Millainen laulujen tunnelma on?
Mistä laulut voisivat kertoa?
Tunnetko jonkin näistä lauluista?

Voit myös etsiä näitä lauluja ja laulujen sanoja internetistä.
Millaisia tarinoita laulut kertovat?
Kuvaile laulujen tunnelmaa sanoituksen ja melodian perusteella.

LUE LUVUT 56–59.

Näissä luvuissa kerrotaan sellaisista henkilöistä,
joita kuvataan romaanissa vain vähän.
Osaan heistä viitataan vain lyhyesti.
Tällaisia henkilöitä ovat
Ilkka, Tapio, Mika ja Rosan äiti.
Mitä heistä kerrotaan?

LUE LUVUT 60–62.

Näissä luvuissa Rosa ja Jan salakuuntelevat
eläkeläisten kerhon kokousta.

Mitä he saavat selville?
Mitä eläkeläiset suunnittelevat?

LUE LUVUT 63–64.

Näissä luvuissa kerrotaan Skutskärin suomalaisten
menneisyydestä ja nykypäivän arjesta.
Mitä heistä kerrotaan?

LUE LUVUT 65–68.
Näissä luvuissa kerrotaan uudesta rikoksesta,
joka on tapahtunut Skutskärissä.
Mikä tämä rikos on?
Miten siihen liittyviä tapahtumia kuvataan?

LUE LUVUT 69–73.

Näissä luvuissa kerrotaan
itsenäisyyspäivän juhlasta ja pikkujouluista.
Missä juhlat järjestetään?
Millaiselta juhlapaikat näyttävät?
Millaisia vaatteita juhlavierailla on yllään?

LUE LUVUT 74–76.

Näissä luvuissa Jan yrittää ottaa selvää,
millaisia salaisuuksia hänen perheeseensä liittyy.
Hän vierailee Rauha-mummin huoneessa.

Hahmottele kirjoittamalla tai piirtämällä,
millainen Rauha-mummin huone on.
Mitä värejä ja huonekaluja mainitaan?
Missä eri esineet sijaitsevat?

LUE LUVUT 77–78.

Näissä luvuissa Jan viettää aikaa Rosan kanssa,
mutta yrittää myös puhua Sandran kanssa puhelimessa.

Millainen Janin ja Sandran puhelinkeskustelu on?
Keksi Janille ja Sandralle repliikkejä keskusteluun.

LUE LUVUT 79–81.

Näissä luvuissa Jan saa tietää lisää Rosan menneisyydestä.
Millainen Rosan menneisyys on?
Kuvaile sitä muutamalla adjektiivilla.
Kerro myös omin sanoin,
mitä asioita Jan on saanut selville Rosasta.
Entä millainen Rosa on nykyisin?
Keksi adjektiiveja, jotka kuvaavat Rosan luonnetta.

LUE LUVUT 82–85.

Näissä luvuissa rikollinen tunnustaa tekonsa.
Kuka tämä rikollinen on?
Kerro tai kirjoita hänen tunnustuksensa omin sanoin.
Käytä minä-muotoa.

LUE LUVUT 86–87.

Näissä luvuissa kerrotaan,
mitä Janille ja Rosalle käy.
Miksi Jan menee tapaamaan Rosaa?
Mitä hänelle selviää?
Mitä Jan ajattelee nyt Skutskäristä?

Oikeat vastaukset löydät sivulta 107.

Musiikkitehtävät

Seuraavat tehtävät liittyvät lauluihin,
joihin kirjassa viitataan.
Voit tehdä tehtävät, kun olet lukenut koko kirjan.

MAAMME-LAULU

Lue ensin tietolaatikon teksti *Maamme*-laulusta.
Vastaa sitten seuraavan sivun kysymyksiin.

TIETOA *MAAMME*-LAULUSTA

Maamme-laulu on Suomen kansallislaulu,
jota lauletaan esimerkiksi Suomen itsenäisyyspäivänä,
6. joulukuuta.
Maamme-laulua soitetaan myös urheilukilpailuissa,
joissa Suomi tai Suomen edustaja voittaa.

Laulun sanat on kirjoittanut kirjailija Johan Ludvig Runeberg.
Maamme oli silloin runo, ei vielä laulu.
Runeberg kirjoitti runonsa ruotsin kielellä keväällä 1846.
Runo ilmestyi teoksessa *Fänrik Ståls sägner* vuonna 1848.
Teos suomennettiin nimellä *Vänrikki Stoolin tarinat* vuonna 1867.
Maamme on teoksen ensimmäinen runo.

Maamme-laulu esitettiin ensimmäisen kerran toukokuussa 1848,
Flooran-päivän juhlassa, Kumtähden kentällä.
Laulun säveltäjä on Fredrik Pacius.
Myös Viron kansallislaulussa *Mu isamaa* on sama sävel.
Se esitettiin ensimmäistä kertaa vuonna 1869.

Maamme-laulussa kerrotaan,
miten kaunis ja rakas maa Suomi on.
Laulu kuvaa Suomen luontoa:
järviä, metsiä ja tuntureita.
Laulu kertoo myös siitä,
että suomalaiset rakastavat maataan
ja haluavat pitää siitä hyvää huolta.

Laulun ensimmäisessä säkeistössä ovat säkeet:
"Ei laaksoa, ei kukkulaa,
ei vettä, rantaa rakkaampaa
kuin kotimaa tää pohjoinen,
maa kallis isien."
Tämä tarkoittaa,
että Suomi on rakas paikka siellä asuville ihmisille,
rakkaampi kuin mikään muu koko maailmassa.

Kysymykset

1. Millä tavoin Milka Hakkaraisen romaanin nimi
Ei verta rantaa rakkaampaa
viittaa *Maamme*-lauluun?

2. Pohdi, mitä kirjan nimi kertoo kirjan teemasta ja aihepiiristä.

3. Järjestä seuraavat tapahtumat aikajanalle,
vanhimmasta tapahtumasta uusimpaan:

- *Maamme*-laulun ensiesitys
- *Mu isamaa* -laulun ensiesitys
- *Vänrikki Stoolin tarinoiden* suomentaminen
- *Maamme*-runon kirjoittaminen.

4. Lue *Maamme*-laulun sanat.
Kerro omin sanoin, miten laulu kuvaa Suomea.
Mitä Suomi merkitsee suomalaisille?
Millaiseksi laulu kuvaa Suomen tulevaisuutta?

Oi maamme, Suomi, synnyinmaa,
soi sana kultainen!
Ei laaksoa, ei kukkulaa,
ei vettä, rantaa rakkaampaa,
kuin kotimaa tää pohjoinen,
maa kallis isien!

Sun kukoistukses kuorestaan
kerrankin puhkeaa.
Viel' lempemme saa nousemaan,
sun toivos', riemus' loistossaan.
Ja kerran laulus, synnyinmaa,
korkeemman kaiun saa!

5. Lisätehtävä
Kuuntele Suomen *Maamme*-laulu ja Viron *Mu isamaa* -laulu.
Millä tavoin laulujen melodiat eroavat toisistaan?
Miltä vironkieliset sanat kuulostavat?
Muistuttavatko jotkin sanat suomen kielen sanoja,
jotka tunnet?

LAULUT *EI VERTA RANTAA RAKKAAMPAA* -ROMAANISSA

Kirjailija Milka Hakkarainen viittaa romaanissaan moniin suomalaisiin lauluihin. Tällaista toisen tekstin lainaamista kutsutaan **intertekstuaalisuudeksi.**

Tehtävä 1

Etsi romaanista kohtia, joissa mainitaan jokin laulu. Voit etsiä esimerkiksi

- laulun nimiä
- laulun sanoja
- mainintoja laulamisesta.

Oikeat vastaukset löydät sivulta 108.

Kirjoita löytämäsi kohdat seuraavaan taulukkoon:

Sivu	Mikä laulu?	Missä tilanteessa laulu mainitaan?	Mikä tunne lauluun liittyy?

Tehtävä 2

Valitse yksi löytämistäsi lauluista. Vastaa kysymyksiin:

- Miksi tämä laulu on valittu juuri tähän kohtaan tarinaa?
- Mitä laulu kertoo romaanin henkilöistä tai tapahtumista?
- Miten laulu liittyy Milka Hakkaraisen romaanin teemaan?

Tehtävä 3

Vertaile parin kanssa, mitä lauluja hän on löytänyt tekstistä.

- Miksi nämä laulut ovat tärkeitä tarinassa?
- Mitä tapahtuisi, jos jokin laulu vaihdettaisiin toiseen?
- Tunnetteko nämä laulut? Missä olette kuulleet ne?

Tehtävä 4

Etsi kirjassa mainittujen laulujen sanoitus internetistä.
Lue sanoitus.

- Mistä laulu kertoo? Kerro laulun sisällöstä omin sanoin.
- Onko laulussa jokin kohta (esimerkiksi säe tai säkeistö), josta pidät erityisen paljon? Miksi?
- Entä onko jokin laulun kohta sellainen, josta et pidä lainkaan? Miksi?

Tehtävä 5

Kirjan luvussa 26 kerrotaan Unto Monosen tangosta *Satumaa*.
Se on kuuluisa suomalainen tangolaulu,
jota on kutsuttu jopa Suomen kansallistangoksi.

Laulaja Maija Vilkkumaa on tehnyt laulun *Satumaa-tango*,
jossa viitataan Unto Monosen *Satumaa*-lauluun.
Kuuntele Unto Monosen *Satumaa*.
Mistä laulu kertoo?
Onko laulussa sanoja, joita et tunne entuudestaan?
Millainen paikka ”Satumaa” on?
Millainen tunnelma laulussa on?

Alla on katkelma
Maija Vilkkumaan laulusta *Satumaa-tango*.
Lue katkelma.
Millainen tunnelma tässä tekstissä on?

Kuuntele Maija Vilkkumaan *Satumaa-tango*.
Vertaa Unto Monosen *Satumaata*
ja Maija Vilkkumaan *Satumaa-tangoa* keskenään.
Mieti erityisesti laulujen sanoitusta.
Mitä samaa lauluissa on?
Millaisia eroja niissä on?

Maija Vilkkumaa: *Satumaa-tango* (katkelma)

Ja niin kaunis on tää hiljaisuus
ja viima, joka ei koskaan mua saa.
Ja niin suuri on yö ja avaruus
ja pelko, joka saa aamuun luottamaan

Ja joka yö soitan Satumaa-tangon,
ja joskus tuntuu, kuin joku huutais
apua merellä päin
mä panen stereot lujempaa.

Tehtävä 6

Kirjan luvussa 64 ruotsinsuomalainen mies nimeltä Jukka haluaa kuulla moneen kertaan laulun *Juokse sinä humma*. Se on suomalaiseen kansansävelmään pohjautuva laulu, jonka laulaja Tapio Rautavaara sanoitti osin uudelleen ja teki tunnetuksi.

Kuuntele laulu. Kirjoita muistiin sanat, jotka ovat sinulle uusia tai joiden merkitys on sinulle vieras. Ota selvää, mitä nämä sanat tarkoittavat. Voit myös lukea laulun sanat alta ja poimia tekstistä sanat, jotka ovat sinulle uusia tai vieraita.

Jos teet tehtävän pari- tai ryhmätehtävänä, voitte vertailla yhdessä, olivatko samat sanat teille vieraita. Osaatteko selittää sanojen merkityksen toisillenne?

Kerro tai kirjoita omin sanoin, mistä laulu kertoo.

Juokse sinä humma
(säv. trad., sanoitus Tapio Rautavaara)

Juokse sinä humma,
kun tuo taivas on niin tumma
ja taival on pitkänlainen.
Eihän se tyttö minun kyytiini tullut,
kun olen poika hurjanlainen.

Hummani hei, hummani hei,
huputiti hummani hei!

Juokse sinä humma,
kun tuo taivas on niin tumma
ja kahden tässä hiljaa mennään.
Humma on poijjalla ainoa aarre,
ja sellaista ei ole kellään.

Hummani hei, hummani hei,
huputiti hummani hei!

Juokse sinä humma,
kun tuo taivas on niin tumma
ja varjot ne tietäni peittää.
Maantieltä hiljaa mun lauluni kuuluu
ja liinukka harjaa heittää.

Hummani hei, hummani hei,
huputiti hummani hei!

Juokse sinä humma,
kun tuo taivas on niin tumma
ja tiuku on aisan alla.
Voi, kuinka pieninä palasina onkaan
mun leipäni maailmalla.

Hummani hei, hummani hei,
huputiti hummani hei!

Juokse sinä humma,
kun tuo taivas on niin tumma
ja metsässä huokaa tuuli.
Maantien mutkassa pieni on tölli
ja siellä on kirsikkahuuli.

Hummani hei, hummani hei,
seisahda hummani hei!

Oikeat vastaukset löydät sivulta 109.

Kuvitustehtävät

Seuraavat tehtävät liittyvät selkokirjan kuvitukseen, jonka Ina Majaniemi on tehnyt. Voit tehdä tehtävät, kun olet lukenut koko kirjan.

TAPAHTUMAT JÄRJESTYKSEEN KUVIEN AVULLA

Katso seuraavilla sivuilla olevia kuvia *Ei verta rantaa rakkaampaa* -romaanin selkomukautuksesta. Pohdi:

- Mitä kuvissa tapahtuu?
- Keitä henkilöitä niissä on mukana?
- Mikä on kuvan miljöö eli tapahtumapaikka?

Laita tämän jälkeen teoksen tapahtumat oikeaan järjestykseen aakkostamalla kuvat A–E. Kerro sitten romaanin tapahtumista kuvien ja seuraavien kysymysten avulla:

- **Mitä tapahtui ensin?**
  Esimerkki: *Ensin Rosa Riemunen muutti Skutskäriin ja aloitti työn toimittajana ruotsinsuomalaisessa lehdessä.*

- **Mitä tapahtui sitten?**
  Esimerkki: *Sitten ruotsinsuomalainen vanhus Rauha Tirri katosi. Rosa alkoi selvittämään tapausta ja kävi ilmi, että samanlaisia katoamisia oli tapahtunut aiemminkin.*

- **Mitä tapahtui lopuksi?**
  Esimerkki: *Lopuksi Rosa onnistui yhdessä Jan Perannon kanssa selvittämään ruotsinsuomalaisten katoamiset.*

Valitse lopuksi kaksi muuta, omasta mielestäsi tärkeää tapahtumaa kirjasta ja kuvaile niitä lyhyesti. Pohdi myös, mihin kohtaan kirjan tapahtumia ne sijoittuisivat ja millaiset kuvat niistä olisi voinut piirtää.

A

B

C

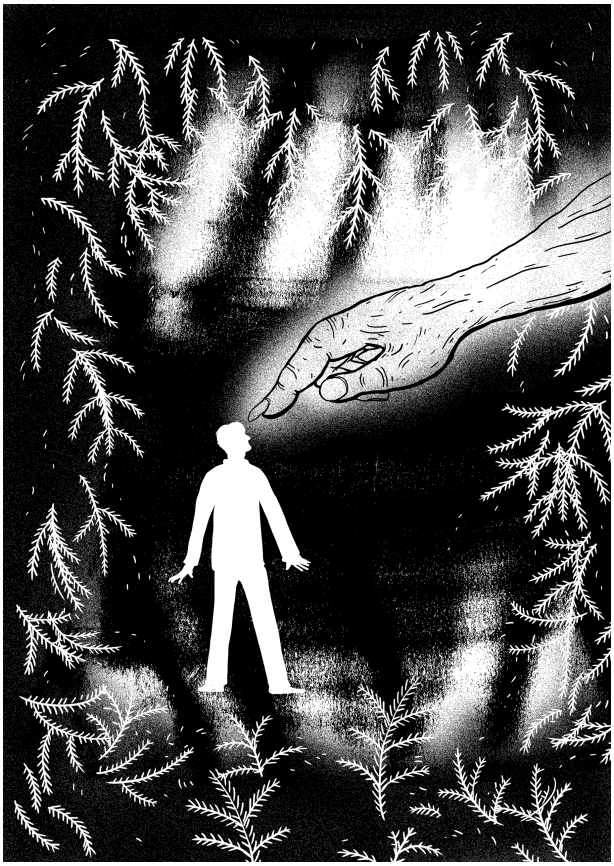

D

E

Oikeat vastaukset löydät sivulta 110.

KUVITUS KARTALLA

Tutki edellisen tehtävän kuvituskuvia ja niiden tapahtumia. Muistatko kuvien miljööt eli missä Skutskärissä tai muualla nämä eri tilanteet tapahtuvat?

Käytä apunasi romaania ja sijoita kuvat alla olevalle Skutskärin kartalle kirjoittamalla kuvien kirjaimet A–E oikeaan kohtaan. Jos et voi sijoittaa kuvaa kartalle, kuvaile, missä miljöössä se tapahtuu.

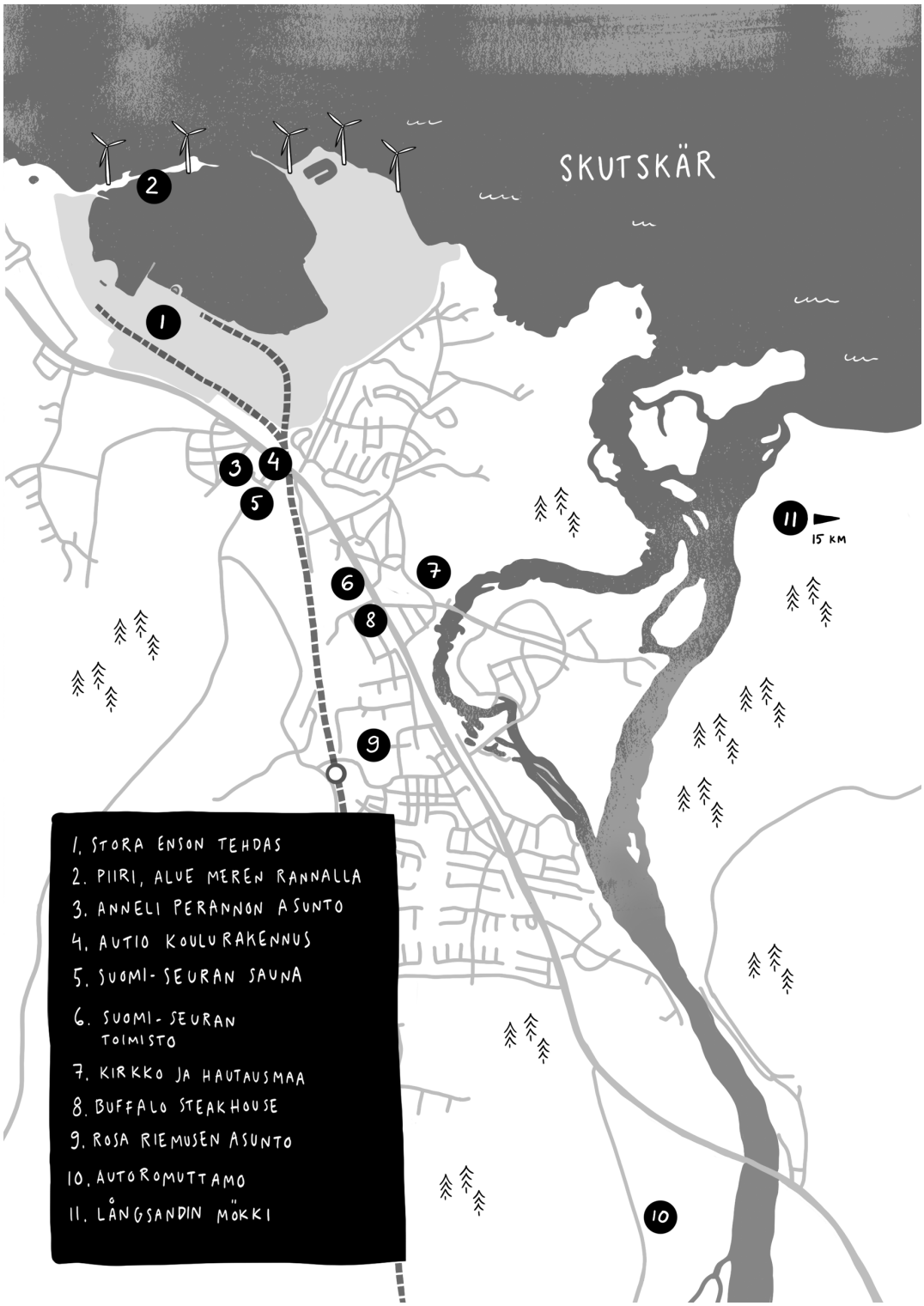

PUNAISET TEHTÄVÄT

Genretehtävät

Seuraavat tehtävät liittyvät kahteen eri genreen: uutiseen ja mielipidetekstiin. Voit tehdä tehtävät, kun olet lukenut koko kirjan.

UUTINEN

NÄIN KIRJOITAT UUTISEN

1. Valitse tapahtuma, joka on mielenkiintoinen ja ajankohtainen.
2. Kerro tärkeimmät asiat tapahtumasta heti.
   Ajattele, että vastaat kysymyksiin: Kuka? Mitä? Missä? Milloin? Miksi?
3. Kerro tapahtumasta yksityiskohtaisemmin.
   Vastaa kysymykseen: Mitä sitten tapahtui?
4. Kirjoita uutiselle kiinnostava otsikko, joka on lyhyt ja ytimekäs, eli kertoo lukijalle tärkeimmän.

4 **Suomalainen poliisi pahoinpiteli miehen taksijonossa – Katso video!**

Tukholma, 24. syyskuuta 2016

2 Myöhään eilen illalla suomalaistaustainen poliisi pahoinpiteli toisen miehen taksijonossa. Pahoinpitely tapahtui Tukholman keskustassa vähän ennen puoltayötä. Silminnäkijöiden mukaan tapahtumaa edelsi sanaharkka, joka sai alkunsa etuilusta taksijonossa.

3 Sekä miespuolinen poliisi että uhri olivat silminnäkijöiden mukaan vahvasti päihtyneitä. Kaksi taksijonossa seissyttä silminnäkijää kuvasi tapahtuman puhelimella, ja videolta käy ilmi, kuinka sivustaseuraaja yrittää saada pahoinpitelyn loppumaan uhkaamalla soittaa paikalle poliisin. ”Minä olen poliisi”, kommentoi tapauksesta epäilty poliisi videolla.

Uhri on tehnyt tapauksesta rikosilmoituksen. Poliisilaitos ei kommentoi tapahtunutta vedoten meneillään olevaan esitutkintaan. Pahoinpitelystä epäilty poliisi on erotettu työtehtävistään tutkinnan ajaksi, kertoo poliisipäällikkö Bertil Carlander Tukholman poliisista virallisessa tiedotteessaan.

Katso silminnäkijöiden video tapahtuneesta alta!

Mallivastaukset löydät sivuilta 115–116.

Tehtävät

a) Uutisen kirjoittaminen

Lue tietolaatikkoteksti Gävlen olkipukin historiasta.

Kirjoita tietolaatikon ja romaanin tapahtumien perusteella kuvitteellinen uutinen, joka käsittelee Gävlen olkipukin polttamista. Millainen uutinen romaanin tapahtumista voisi syntyä?

Olkipukin polttamisesta kerrotaan romaanin luvuissa 62 ja 72. Hyödynnä uutisessa sekä romaanin kuvausta että laatikkotekstin tietoja. Voit käyttää mallina myös skandaaliuutista romaanissa kuvatuista taksijonon tapahtumista.

GÄVLEN OLKIPUKIN VAIHEITA

Ensimmäisen kerran olkipukki pystytettiin Gävlen Slottstorgetille vuonna 1966.

Olkipukki pystytetään torille ensimmäisenä adventtisunnuntaina. Sen on tarkoitus pysyä paikoillaan tammikuun alkuun asti.

Olkipukki on joinain vuosina ollut jopa 13 metriä korkea ja 7 metriä pitkä.

Olkipukin pystyttäminen maksaa 200 000 Ruotsin kruunua.

Olkipukki on tuhottu noin neljäkymmentä kertaa. Useimpina vuosina olkipukki on tuhottu polttamalla, mutta toisinaan muillakin tavoin, kuten kaatamalla. Joskus olkipukki on myös varastettu.

Olkipukkia on yritetty suojella muun muassa digitaalisen valvonnan ja aitaamisen avulla.

Joinakin vuosina olkipukki on pysynyt ehjänä, esimerkiksi vuosina 2017–2020.

Gävlen olkipukki on paikallisten suosiossa, mutta se on myös turistinähtävyys.

b) Katoamisilmoituksen kirjoittaminen

Rauha-mummin katoamisesta kerrotaan romaanin luvuissa 8–12. Hyödynnä romaanin tietoja ja laadi ilmoitus Rauha-mummin katoamisesta. Kerro katoamisilmoituksessa ainakin seuraavat asiat:

- Milloin ja missä kadonnut henkilö on nähty viimeisen kerran?
- Mitkä kadonneen henkilön tuntomerkit ovat? (Esimerkiksi ikä ja vaatetus.)
- Minne voi ilmoittaa havainnot kadonneesta?
- Liittyykö kadonneeseen henkilöön asioita, jotka tulee erityisesti ottaa huomioon?

MIELIPITEEN ESITTÄMINEN JA PERUSTELU

Lue ensin tietolaatikoiden tekstit. Tee sen jälkeen mielipiteeseen ja kritiikkiin liittyvät tehtävät.

TAUSTOJA

Kun kerrot mielipiteesi, voit aloittaa lauseen esimerkiksi:

- Minun mielestäni…, Mielestäni...
- Minusta…
- Olen sitä mieltä, että…

Olen sitä mieltä, että *Kalevalan kieli on vanhaa.* / ***Mielestäni*** *Kalevalan kieli on vanhaa.*
Minusta *Kalevalan kieli on niin vanhaa, että opiskelijoiden täytyy lukea selkokirja.*

Mielestäni *kenenkään ei tarvitse tupakoida.* ***Minun mielestäni*** *jokainen ihminen saa itse päättää, tupakoiko hän vai ei.*

Mielipiteen voi kertoa myös verbeillä *pitää*, *kokea*, *nähdä*, *tuntua*:

Pidän *Kalevalan kieltä vanha**na**.*
Koen *Kalevalan kielen vanha**ksi**.*
Näen, että *tupakointi on vaarallinen asia.* ***Nähdäkseni*** *tupakointi on vaarallista.*
Minusta tuntuu, että *tupakointi on vaarallista.*

MIELIPITEEN KYSYMINEN

Voit kysyä jonkun mielipidettä esimerkiksi näin:

- Mitä mieltä sinä olet (tästä asiasta)? Mitä mieltä olet?
- Mitä sinun mielestäsi…? Mikä sinun mielestäsi…?
- Entä sinun mielestäsi? Entä sinusta?
- Oletko samaa mieltä? Oletko samaa vai eri mieltä?
- Mikä on sinun mielipiteesi (tästä asiasta)?
- Oletko sitä mieltä, että…?

Minun mielestäni Aleksis Kivi on Suomen paras kirjailija. ***Kuka sinun mielestäsi*** *on Suomen paras kirjailija?*
Minusta Aleksis Kivi on Suomen paras kirjailija. ***Entä sinusta? Mitä mieltä olet?***
Olen sitä mieltä, että Skutskär on Ruotsin mielenkiintoisin paikka. ***Oletko samaa mieltä? / Oletko samaa vai eri mieltä?***
Minusta Milka Hakkaraisen kirjat ovat humoristisia. ***Mikä on sinun mielipiteesi*** *Milka Hakkaraisen kirjoista?*
Oletko sinä sitä mieltä, että *viinejä pitäisi saada myydä ruokakaupassa?*

MIELIPITEEN PERUSTELEMINEN

Voit kysyä perusteluja esimerkiksi näin:

- Miksi…? Miten niin…?
- Miksi olet sitä mieltä, että…? Miksi sinusta…?
- Miksi olet sitä mieltä? Miksi olet tuota mieltä?
- Voisitko perustella…?

Miksi *Skutskär on* ***sinusta/sinun mielestäsi*** *mielenkiintoisin paikka Ruotsissa?*
Miksi olet sitä mieltä, että *Skutskär on mielenkiintoisin paikka?* ***Voisitko perustella?***
Sanoit, että Aleksis Kivi on Suomen paras kirjailija. ***Miksi olet sitä mieltä?***
Sanoit, että viinejä pitäisi saada myydä ruokakaupassa. ***Voisitko perustella mielipiteesi?***

Voit perustella esimerkiksi näin:

Yksinkertainen tapa perustella oma mielipide on käyttää *koska-*, *sillä-* tai *siksi*, *että* -lausetta:

- Skutskär on kaikkein mielenkiintoisin paikka Ruotsissa, **koska** se sijaitsee Itämeren rannalla.
- Viinit kuuluvat ruokakauppaan, **sillä** Keski-Euroopassakin viinin voi ostaa ruokakaupasta.
- Aleksis Kivi on paras kirjailija **siksi, että** hän kirjoitti värikkäitä kirjoja. Minun suosikkini on Seitsemän veljestä.

NÄIN KIRJOITAT KIRJA-ARVION ELI KRIITIKIN

1. Valitse kirja, jonka arvioit, ja kirjoita sen tiedot muistiin (nimi, kirjailija, julkaisuvuosi, sivumäärä, genre).

2. Kuvaile kirjan sisältöä ja juonta niin, että lukija saa tietää, mitä kirjassa tapahtuu. Kerro tapahtumista, henkilöistä ja teemasta sopivasti, mutta älä paljasta liikaa!

3. Kerro oma mielipiteesi kirjasta ja perustele se.
   Perustelussasi voit vedota omiin kokemuksiisi ja kirjan yksityiskohtiin.
   Voit myös verrata kirjaa muihin kirjoihin, joita olet lukenut.

4. Kerro, kenelle tai millaiselle lukijalle kirja mielestäsi sopii ja miksi.

Kritiikki Milka Hakkaraisen romaanista *Ei verta rantaa rakkaampaa*

Mari Forsberg: *Ei verta rantaa rakkaampaa* (arvio), *Liekki* 2/2021, s. 24.
Selkomukautus Silja Vuorikuru

2

Milka Hakkaraisen esikoisromaani *Ei verta rantaa rakkaampaa*
on feel-good-dekkari.
Se sijoittuu pieneen Skutskärin kuntaan,
jossa asuu suuri ruotsinsuomalainen yhteisö.
Skutskär sijaitsee Gävlen ulkopuolella.

Romaanin päähenkilö on tukholmalainen Jani Peranto.
Jani on poliisi,
joka elää hienoa, ruotsalaista elämää
yhdessä kauniin kihlattunsa Sandran kanssa.
Janilla on suomalainen tausta,
jota hän häpeää ja jonka hän siksi salaa.
Kun Janin eno kuolee,
Janin on kuitenkin pakko palata Skutskäriin hautajaisiin.

Romaanin toinen päähenkilö on Rosa Riemunen.
Hän on entinen rikostoimittaja.
Myös hänellä on salaisuuksia, jotka hän yrittää kätkeä.
Hän muuttaa Suomesta Ruotsiin
ja päätyy ruotsinsuomalaisen Uutissuomi-lehden toimittajaksi.
Skutskär on hänen uusi kotipaikkakuntansa.
Siellä hän joutuu sattumalta samoihin vauhdikkaisiin hautajaisiin
Jani Perannon kanssa.

2

Janin vierailu Skutskärissä venyy pidemmäksi kuin hän aikoi.
Mies joutuu kohtaamaan menneisyytensä.
Hänen Rauha-mumminsa kuolee oudoissa oloissa.
Myös Rosa saa selville,
että monia suomalaisia on kadonnut selittämättömästi.
Rosan ja Janin tiet kohtaavat väistämättä useaan kertaan.

3

Milka Hakkaraisen romaani
on hyvin ja huolellisesti kirjoitettu jännityskertomus.
Sen keskeisiä aineksia ovat ruotsinsuomalaisuus,
sukujuuret, identiteetti,
särkyneet unelmat ja pienen paikkakunnan ominaislaatu.
Hakkarainen kuvaa tarkkanäköisesti ja realistisesti
Uutissuomen toimittajia ja paikallisen Suomi-seuran henkilöitä.
Henkilöiden keskinäiset suhteet ovat mutkikkaita
kuten ihmisten suhteet todellisuudessakin.
Rosa tekee romaanissa teräviä havaintoja ruotsalaisista
ja heidän käytöksestään suomalaisia kohtaan.
Kaikki saman matkan tehneet tunnistavat nämä havainnot. 4
Lukijat Suomessa voivat kuitenkin pitää niitä outoina.

Hakkarainen ja kustantaja Myllylahti
antavat suuren mahdollisuuden sille,
että ruotsinsuomalainen vähemmistö tulee näkyväksi
suurelle lukijakunnalle.
Toivottavasti kustantaja panostaa myös kirjan markkinointiin.

Ei verta rantaa rakkaampaa on tuore, nykyhetkeen sijoittuva teos,
jonka seurassa saa nauraa ääneen.
Vauhtia ja vaarallisia tilanteita riittää.
Samalla teos kuitenkin penkoo ja ymmärtää menneisyyttä.
Romaani on parasta,
mitä ruotsinsuomalaiselle kirjallisuudelle on tapahtunut –
ehkä ikinä.
Toivottavasti saamme lukea vielä monia uusia
Milka Hakkaraisen kirjoja!

Alkuperäinen kirja-arvio

(*Liekki* 2/2021, s. 24)

Milka Hakkaraisen esikoisromaani ja feel-good-dekkari *Ei verta rantaa rakkaampaa* sijoittuu pienen Skutskärin suureen ruotsinsuomalaisyhteisöön Gävlen ulkopuolella. Tukholmalainen Jani Peranto elää fiiniä svensson-elämää kauniin kihlattunsa kanssa. Poliisin ainoa synkkä salaisuus on suomalainen tausta, jonka hän on onnistuneesti haihduttanut pois. Enon hautajaiset kuitenkin pakottavat hänet takaisin lähtöpaikalle, sellutehtaalta lemuavaan Skutskäriin. Toinen salaisuuksiaan pois haihduttava on Rosa Riemunen, jonka prosessi etenee hyvin Ruotsiin muuton jälkeen. Ruotsinsuomalaisen Uutissuomi-lehden tuore toimittaja päätyy uudella kotipaikkakunnallaan Skutskärissä sattumalta samoihin vauhdikkaisiin hautajaisiin.

Janin Skutskärin vierailu kuitenkin venyy aiottua pidemmäksi ja mies joutuu nokikkain menneisyytensä kanssa. Kun Rauha-mummikin kuolee oudoissa olosuhteissa ja Rosa saa selville useamman suomalaisen katoamisen, entisen rikostoimittajan ja poliisin tiet kohtaavat väistämättä useampaan kertaan. Tehtaan varjossa ja Suomi-seuran tapahtumissa sattuu ja tapahtuu enemmän kuin paljon.

Hakkaraisen romaani on hyvin ja huolellisesti kirjoitettu, taitavasti punottu jännityskertomus, jossa ruotsinsuomalaisuus, juuret, identiteetti, assimilaatio, särkyneet unelmat ja pienen paikkakunnan ominaislaatu kilvoittelevat hauskasti keskenään. Hakkaraisen tarkkanäköiset kuvaukset niin Suomi-seuran henkilöistä kuin *Uutissuomen* kollegoistakin ovat realistisia ja henkilöiden keskinäiset suhteet mutkikkaita aivan kuten todellisuudessakin.

Juuri muuttaneen Rosan terävät havainnot ruotsalaisista ja heidän käyttäytymisestään suomalaisia kohtaan ovat samoja, jotka kaikki matkan tehneet tunnistavat. Lukijoille Suomessa nämä voivat tuntua oudoilta ja toivon, ettei niitä pidetä liioiteltuina tai huonosti keksittyinä. Mahdollisuus saada ruotsinsuomalainen vähemmistö näkyväksi suurelle lukijakunnalle Suomessa on Hakkaraisen ja kustantaja Myllylahden ansiosta suuri. Toivottavasti kustantaja mahdollistaa tämän panostamalla markkinointiin.

Ei verta rantaa rakkaampaa on tuore, nykyhetkeen sijoittuva teos, jonka seurassa saa nauraa ääneen. Myös vauhtia ja vaarallisia tilanteita riittää. Samalla se kuitenkin penkoo ja ymmärtää menneisyyttä. Teos on parasta mitä ruotsinsuomalaiselle kirjallisuudelle on tapahtunut. Ehkä ikinä. Jos *Kaisa Vilhuinen* -palkinnon voittajaa ei vielä olisi julkistettu, olisin ehdottomasti satsannut rahani Hakkaraiseen. Toivottavasti saamme lukea häneltä vielä paljon lisää!

Mari Forsberg

Tehtävät

a) Mari Forsbergin kirja-arvio *Ei verta rantaa rakkaampaa* -dekkarista julkaistiin ruotsinsuomalaisten kirjoittajien *Liekki*-lehdessä pian kirjan ilmestymisen jälkeen. Lue sekä selkomukautettu että alkuperäinen kritiikki. Vastaa sitten kysymyksiin.

- Mikä on *Ei verta rantaa rakkaampaa* -romaanin miljöö kritiikin mukaan?
- Miksi Mari Forsberg kutsuu Hakkaraisen romaania feel-good-romaaniksi?
- Mitä Forsberg kertoo Rosa Riemusesta?
- Mitä Forsbergin mielestä Hakkaraisen kustantajan Myllylahden täytyy tehdä?
- Mitä mieltä Mari Forsberg on *Ei verta rantaa rakkaampaa* -romaanista?
- Oletko samaa mieltä kuin Mari Forsberg *Ei verta rantaa rakkaampaa* -romaanista? Miksi olet tai et ole samaa mieltä?
- Alkuperäisessä kritiikissä puhutaan *Kaisa Vilhuinen* -palkinnosta. Etsi internetistä: Mikä palkinto on kyseessä? Kuka oli Kaisa Vilhuinen?

b) Mitä mieltä sinä olet *Ei verta rantaa rakkaampaa* -kirjasta? Kirjoita kritiikki!
Käytä apuna tietolaatikossa olevaa kirja-arvion kaavaa. Perustele oma mielipide.

c) Pohdi, kuka voisi kiinnostua Hakkaraisen romaanista ja miksi.
Mikä sinun mielestäsi oli kiinnostavinta kirjassa? Millaisia tunteita se herätti?

LEVYRAATI

Perinteinen levyraati on yksinkertainen: kuuntelijat antavat pisteitä lauluille ja kertovat niistä mielipiteen.

1. Kuunnellaan *Ei verta rantaa rakkaampaa* -romaanin lauluja.
2. Kerro, kuinka monta pistettä (1–10) annat laulalle.
   1 on huonoin arvosana, 10 on paras.
3. Kerro myös oma mielipiteesi laulusta. Perustele!

Listan *Ei verta rantaa rakkaampaa* -kirjan lauluista löydät sivulta 17.

Ryhmässä voitte vertailla mielipiteitä.
Kuka on samaa mieltä kuin sinä? Kuka on eri mieltä kuin sinä? Mikä laulu sai eniten ääniä eli on voittaja? Mikä laulu sai vähiten ääniä eli on häviäjä?

HISTORIALLISTA TIETOA *LEVYRAADISTA*

Levyraati on televisio-ohjelmien klassikko, jota lähetettiin jo 1960-luvulla. Pitkän tauon jälkeen *Levyraatia* alettiin jälleen esittää MTV3-kanavalla tammikuussa 2024.

Levyraadissa juontaja valitsee raadille kuunneltavaksi kappaleita, joille raatilaiset antavat pisteitä asteikolla 1–10. Arviot tehdään kuuntelun aikana, eivätkä raatilaiset tiedä etukäteen, mitä kappaleita kuuntelevat tai kuka artisti on. Kuuntelun jälkeen kaikki kommentoivat ja perustelevat pisteensä. Lopussa julistetaan eniten pisteitä saanut kappale voittajaksi.

Oikeat vastaukset löydät sivulta 117.

Sanastotehtävät

Seuraavat tehtävät liittyvät *Ei verta rantaa rakkaampaa* -romaanin sanastoon. Voit tehdä tehtävät, kun olet lukenut koko kirjan.

SANOJA JA ILMAUKSIA RUOTSIKSI JA SUOMEKSI

Kirjassa on joitain sanoja ja ilmauksia, joita käytetään repliikeissä ja kerronnassa sekä ruotsiksi että suomeksi. Niistä on tehty lista alle.

Sanat ja ilmaukset eivät kuitenkaan ole oikeassa järjestyksessä. Yhdistä oikea ruotsinkielinen ja suomenkielinen sana tai ilmaus toisiinsa.

RUOTSIKSI	SUOMEKSI
Skitskär	vanhainkoti
morfar	hevosallergia
mormor	Kaipaan sinua.
äldreboende	Suomalainen nainen on löytynyt kuolleena Skutskäristä.
Är du på väg hem?	Paskaluoto
finnjävel	arkunkantaja
Skäms!	Voitte juoda mitä haluatte.
Hur mår du?	äidinäiti
Jag saknar dig.	Oletko kuullut?
Ni kan dricka vad ni vill.	Oletko matkalla kotiin?
Tjenare!	ystävällisin terveisin
Har du hört?	Häpeäisit!
En finsk kvinna hittats död.	Terve!
hästallergi	suomalaispiru
kistbärare	Kuinka voit?
med vänliga hälsningar	äidinisä

ALIAS

Ohessa on sanoja, jotka esiintyvät *Ei verta rantaa rakkaampaa* -romaanissa. Selitä näitä sanoja parillesi. Parin tehtävä on arvata oikeat sanat.

Kun selität sanoja, et saa käyttää sitä sanaa, joka on arvauksen kohteena.
Vaihda myös roolia parisi kanssa niin, että parisi selittää sanoja ja sinä yrität arvata niitä.

Esimerkki: Selitä sana *Suomi-seura*. Voit selittää sanan sanomalla esimerkiksi ”yhdistys, jossa suomalaiset Ruotsissa käyvät”. Et saa käyttää sanoja *Suomi* tai *seura*. Parisi arvaa.

HAUTAJAISET	VALOKUVAAJA	MAAHANMUUTTAJA
TEHDAS	RAPPUKÄYTÄVÄ	KAINALOSAUVAT
BUSSILIPPU	ULKOPUOLINEN	MYSTINEN
RENTOUTTAVA	JUOKSULENKKI	AUTOTALLI
VOILEIPÄKAKKU	ROMUTTAMO	KÄHEÄ
KIROSANA	HIENOSTELEVA	OLKIPUKKI
PISTOOLI	PIPPURISUMUTE	STRESSAANTUNUT
ORANSSI	PARRAKAS	JUHLASALI
MURTOHÄLYTIN	KULTAKOLIKKO	SALAPERÄINEN
INHOTTAVA	ALLERGINEN	PIKKUJOULUT
HENKSELIT	UNIVORMU	ISKELMÄ
KYYNEL	LAPSUUDENKOTI	TALVIKENGÄT

Oikeat vastaukset löydät sivulta 118.

SAUNASANASTO

Sauna on tärkeä tapahtumapaikka tässä romaanissa. Saunaan ja saunomiseen liittyy myös paljon sanoja, joita ei käytetä muissa yhteyksissä.

Vasemmanpuoleisessa sarakkeessa on saunaan ja saunomiseen liittyviä sanoja. Viereisessä sarakkeessa on selityksiä näille sanoille. Yhdistä toisiinsa oikea sana ja selitys. (Esimerkiksi *kiulu* ja *astia, jossa säilytetään löylyvettä*.)

SANA	SELITYS
kiuas	puusta tehty istuin saunassa
vihta	juoma, joka otetaan mukaan saunaan
joulusauna	kuuma vesihöyry, joka syntyy, kun kiukaalle heittää löylyvettä
lauteet	vesiastia, jota käytetään peseytymiseen
löylykauha	koivunoksista tehty kimppu
kiulu	laite, jossa on kiviä ja joka lämmittää saunan
saunatonttu	kivet, joilla saunan kiuas täytetään
lämpömittari	sauna, jossa ei ole savupiippua, vaan savu jää sisälle saunaan
löyly	pyyhe, jonka päällä istutaan saunan lauteilla
laudeliina	esine, jolla heitetään kiukaalle löylyvettä
kiuaskivet	astia, jossa säilytetään löylyvettä
saunajuoma	monille suomalaisille tärkeä jouluperinne jouluaattona
polttopuut	kansanperinteen olento, jonka uskotaan asuvan saunassa
savusauna	puut, joilla puusauna lämmitetään
pesuvati	yleensä saunan seinällä oleva esine, josta näkee, kuinka lämmintä saunassa on

Oikeat vastaukset löydät sivulta 119.

BARA BADA BASTU

Ruotsin euroviisuedustaja vuonna 2025 oli Kaj-yhtye. Yhtyeen jäsenet ovat lähtöisin Vöyristä, joka on pieni paikkakunta Suomessa, Pohjanmaalla.

Kaj-yhtyeen euroviisuissa esittämä laulu oli nimeltään *Bara bada bastu*.

1. Kuuntele laulu tai lue sen sanat internetistä. Millaisia viittauksia Suomeen ja suomalaisuuteen löydät? Mitä suomen kielen sanoja laulussa on?

2. Katso *Bara bada bastu* -laulun musiikkivideo.
   Millaisia saunaan ja saunomiseen liittyviä asioita näet videolla? Tee lista saunomiseen liittyvistä sanoista, joita videolla näkyy.

3. Etsi internetistä suomenkielisiä tietoja Kaj-yhtyeestä.
   - Milloin yhtye on perustettu?
   - Ketkä yhtyeen perustajat ovat?
   - Mistä yhtyeen nimi on peräisin?

4. Käännä laulun nimi. Miten “bara bada bastu” voitaisiin sanoa suomeksi?

5. Laulussa käytetään suomenruotsin murretta, jota puhutaan Vöyrin seudulla.
   Millaiselta tämä murre vaikuttaa? Mitä ilmauksia on vaikeaa ymmärtää?

6. Voit kokeilla kääntää myös joitain laulun sanoja suomen kielelle.

Oikeat vastaukset löydät sivulta 120.

Soveltavat tehtävät

Seuraavat tehtävät liittyvät *Ei verta rantaa rakkaampaa* -romaanin sisältöön ja teemoihin. Voit tehdä tehtävät, kun olet lukenut koko kirjan.

LAULUN NIMI JA SITAATTI LAULUSTA

Alla on kaksi taulukkoa. Toisessa taulukossa ovat laulujen nimet, toisessa taulukossa ovat näistä lauluista valitut sitaatit. Laulujen nimet ja sitaatit ovat kuitenkin väärässä järjestyksessä.

Yhdistä oikea laulun nimi ja sitaatti toisiinsa.

LAULU	SITAATTI
1. Kohtalon tango	A. *Olen poika hurjanlainen.*
2. Täällä Pohjantähden alla	B. *Mun sydämeni tänne jää, kun aika on mun mennä pois.*
3. Joutsenlaulu	C. *Taas hetken lähempänä kuolemaa, ei haihdu tuska milloinkaan.*
4. Olen suomalainen	D. *On täällä elämä raskasta työtä, ja siinä harvemmin on onni myötä. Sen tietää vain yksin suomalainen.*
5. Ei tippa tapa	E. *Soi hiljaa tango kohtalon, on siinä kaiku lohduton.*
6. Lapin kesä	F. *Itken seinään päin jos itken ja näin kannan perintönä saatua taakkaa.*
7. Juokse sinä humma	G. *Nyt katson käsiin vanhoihin ja töihin tehtyihin, ne kyynelistä täyttyis, tunnen sen.*
8. Itken seinään päin	H. *Täällä Pohjantähden alla, hiipii sieluun asti halla.*
9. Mun sydämeni tänne jää	I. *Miks meillä kaikki kaunis tahtoo kuolla ja suuri surkastua alhaiseen.*
10. Aamu toi, ilta vei	J. *Ei tippa tapa, ja ämpäriin ei huku.*

Tiedot laulujen säveltäjistä ja sanoittajista löydät sivulta 17.

KESKUSTELUA DEKKARIN HENKILÖHAHMOISTA

Ei vertaa rantaa rakkaampaa -dekkarissa on monia henkilöhahmoja. Päähenkilöhahmot ovat toimittaja Rosa Riemunen ja poliisi Jan Peranto. Lisäksi romaanissa on sivuhenkilöitä, joihin kuuluvat esimerkiksi Anneli Peranto, Rauha Peranto, Tanja Komonen, Uolevi Metsäkangas ja Mauno Kekkonen.

Keskustele parin kanssa henkilöhahmoista. Valitkaa yksi henkilöhahmo ja kerätkää hänestä tietoa kehämandalan avulla. Kun keskustelette parin kanssa, voitte vaihtaa tietoja. Oletteko samaa mieltä parin kanssa samasta henkilöhahmosta ja hänen persoonallisuudestaan?

Kehämandalan malli

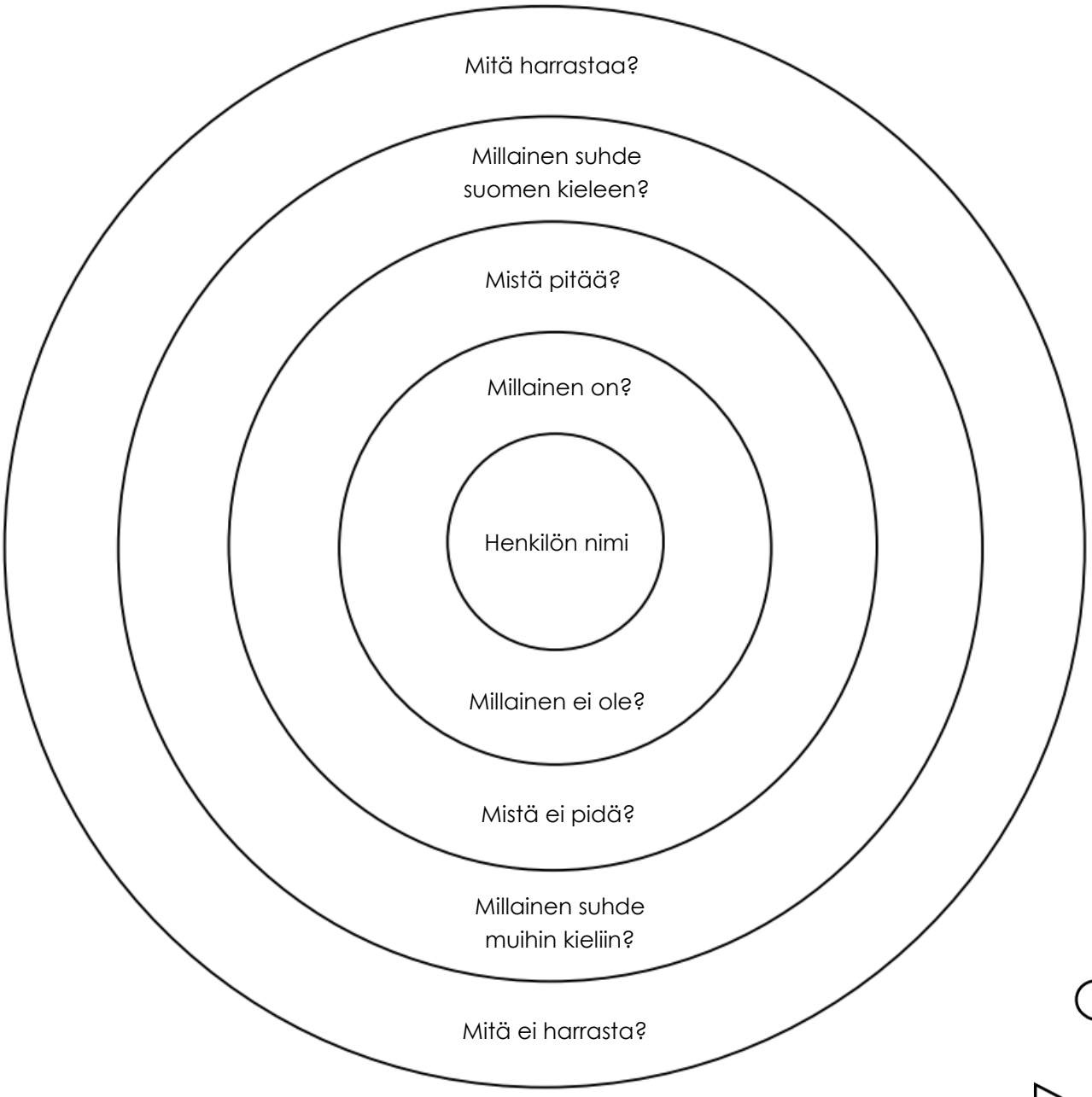

RUOTSINSUOMALAISEN ARTISTIN HAASTATTELU

Ei verta rantaa rakkaampaa -romaanissa mainitaan monia suomalaisia lauluja. 2010- ja 2020-luvuilla myös useat suomalaistaustaiset ruotsalaiset artistit ovat julkaisseet musiikkia suomen kielellä. Tällaisia artisteja ovat esimerkiksi Miriam Bryant ja Markus Krunegård. Lisäksi myös Anna Järvinen ja Markoolio ovat julkaisseet kappaleita suomeksi.

Kuvittele, että työskentelet Rosa Riemusen tapaan toimittajana ruotsinsuomalaisessa lehdessä ja että tehtäväsi on haastatella valitsemaasi ruotsinsuomalaista artistia. Voit valita yhden yllä mainituista artisteista tai jonkun muun ruotsinsuomalaisen muusikon. Etsi tietoa henkilöstä internetistä ja kuuntele myös valitsemasi artistin suomenkielistä musiikkia. Kirjoita sitten lista haastattelukysymyksistä, joita esittäisit artistille.

MAINOSJULISTE SUOMI-SEURAN TAPAHTUMASTA

Ei verta rantaa rakkaampaa -romaanissa Skutskärin Suomi-seura on hyvin aktiivinen ja järjestää esimerkiksi itsenäisyyspäivän juhlan. Tee mainosjuliste tästä juhlasta tai keksi itse jokin tapahtuma, jota Skutskärin tai kotikaupunkisi Suomi-seura voisi mainostaa.

Sisällytä julisteeseen ainakin seuraavat tiedot:

1. Tapahtuman nimi
2. Päivämäärä, aika ja paikka
3. Pääsymaksu
4. Tieto ilmoittautumisesta
5. Yhteystiedot
6. Järjestäjä

Käytä apuna alla olevaa kuvitteellista esimerkkiä.

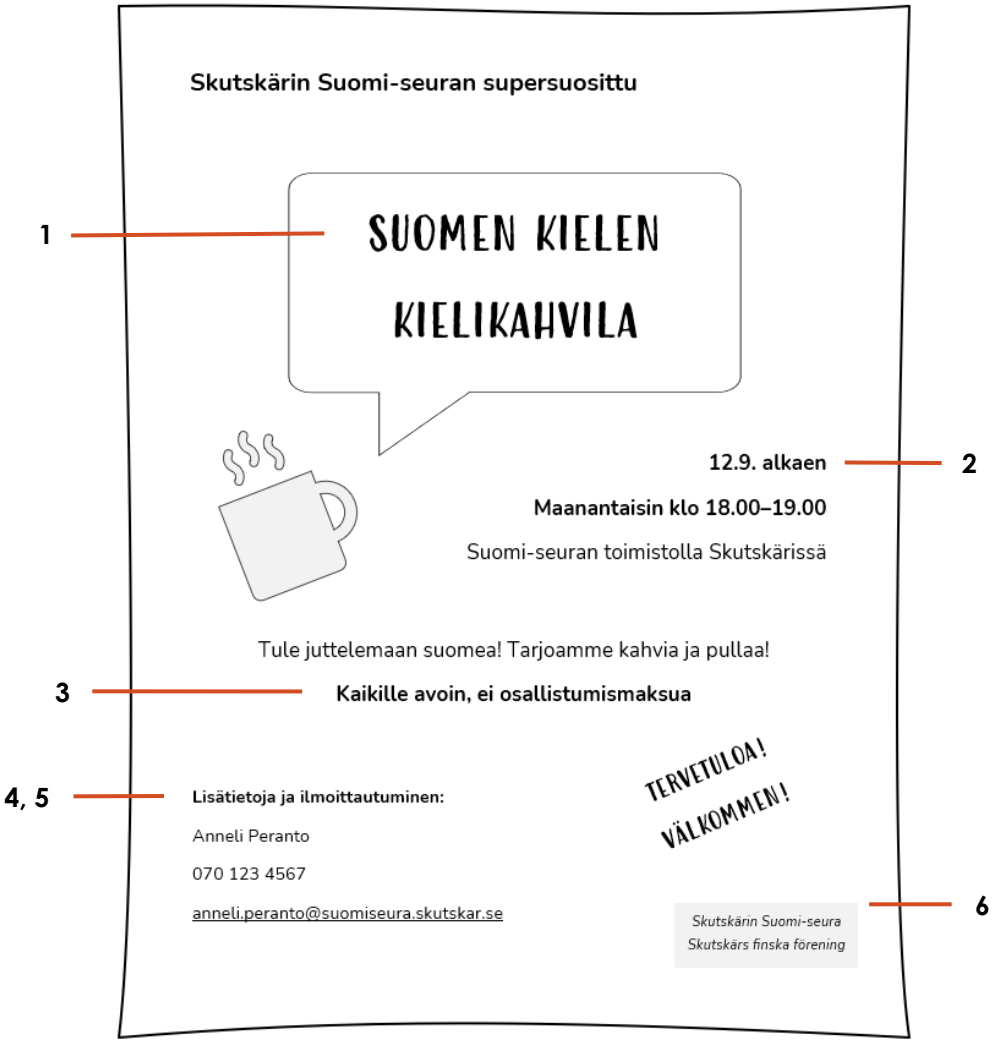

STEREOTYPIOILLA LEIKITTELYÄ

Ei verta rantaa rakkaampaa -dekkarissa kuvaillaan suomalaisiin ja ruotsalaisiin liitettyjä stereotypioita. Romaanin luvussa 20 Jan haukkuu taksijonossa humalaista suomalaista miestä *finnjäveliksi*, suomalaispiruksi. Sanaa käytettiin aiemmin loukkaavana nimityksenä suomalaisista, mutta 2010-luvulta alkaen monet ruotsinsuomalaiset ovat halunneet leikitellä suomalaisiin liittyvillä stereotypioilla ja kääntää niitä positiiviksi. *Ei verta rantaa rakkaampaa* -romaanin Kaukon *finnjävel*-tatuoinnin voi nähdä esimerkkinä tästä.

Vuonna 2016 Kristian Borg toimitti esseekokoelman, jonka nimi on ruotsiksi *Finnjävlar* (Verbal förlag) ja suomeksi *Finnjävlar: suomiperkeleet Ruotsissa* (Vastapaino, 2017, suomentanut Tuula Kojo). Antologiassa monet ruotsinsuomalaiset kertovat oman tarinansa ja pohtivat häpeän ja ylpeyden tunteita sekä suhdettaan suomen kieleen. Muita keskeisiä teemoja teoksessa ovat toisen polven ruotsinsuomalaisten identiteetti sekä kirjoittajien suhde omiin vanhempiinsa.

Lue alla olevat *Finnjävlar*-antologian takakansitekstit suomeksi ja ruotsiksi. Tutki myös ruotsinkielisen alkuperäisteoksen kansikuvaa, jonka on suunnitellut Ivar Martinsson. Vastaa sitten kysymyksiin.

***Finnjävlar*-antologia**
Kansi: Ivar Martinsson

Finnjävlar

I *Finnjävlar* berättar ett femtontal sverigefinnar om klass och klassresor, diskriminering och motstånd. Om stolthet, skam och kampen för självkänsla.

Det handlar om mammor och pappor som dött i förtid. Om lärare som skrattar åt ditt uttal. Om känslan av att vara utanför. Om att vara varken finne eller svensk eller både och.

Svenska rasbiologer stämplade finnen som lägre stående. Finnar i Sverige har kallats det sämsta element, som från främmande land tillföres Sverige . Språket har förbjudits och stereotyper om finnar är fortfarande vitt spridda.

Idag bor långt över en halv miljon med finsk bakgrund i Sverige. Krigsbarn, arbetskraftsinvandrare, finska romer, tornedalingar, finlandssvenskar, svensk-finsk -irakier. Barn och barnbarn.

Finnjävlar handlar om oss. Om att utmana fördomarna och ta sig rätten till sitt språk och sin historia.

Medverkande: Susanna Alakoski, Seluah Alsaati, Ivar Andersen, Kristian Borg, Maziar Farzin, Eija Hetekivi Olsson, Nanna Huolman, Andreas Ali Jonasson, Domino Kai, Mats Kolmisoppi, Tuija Nieminen Kristofersson, Lina Puranen, Victoria Rixer, Kaisa Syrjänen Schaal, Zac O' Yeah och Marja Ågren.

Red. Kristian Borg (f. 1975) är journalist och förläggare, född och bosatt i Stockholm. Hans föräldrar träffades på Finlandsfärjan och arbetade inom bland annat städ- och restaurangbranschen.

Finnjävlar: suomiperkeleet Ruotsissa

”Ruotsalainen ei tiedä, mitä kärsimys on. Ruotsalainen on pinnallinen, hilpeä, mielistelevä, falski, selkärangaton, hän ei osaa tanssia, ei ymmärrä musiikin päälle, on huonompi urheilussa ja matematiikassa eikä hänestä löydy sisua. Paistetut varpuset lentävät suoraan ruotsalaisen suuhun. Mutta sitä ei tässä hemmetin maassa saa sanoa.”

Ruotsinsuomalaisia on pidetty köyhinä, viinaanmenevinä, puukkojusseina. Koulussa on pilkattu finnjeeveleiksi ja kielletty suomen puhuminen. Jo 1900-luvun alussa ruotsalaiset rotubiologit leimasivat suomalaiset alempiarvoisiksi, ja poliisi kutsui heitä ”ulkomailta tuoduksi heikommaksi ainekseksi”.

Finnjävlarissa viisitoista ruotsinsuomalaista kertoo, millaista on ollut kasvaa suomalaistaustaisena Ruotsissa. He kertovat isistä ja äideistä, jotka kuolivat liian nuorina, opettajista jotka nauroivat heidän ääntämiselleen, syrjinnästä ja ulkopuolisuuden tunteesta. Elämästä kahden kulttuurin välissä.

Ruotsissa asuu tätä nykyä 700 000 suomensukuista. Heitä istuu niin Ruotsin keskuspankin johdossa kuin valtiopäivillä, ja suomen kielellekin on annettu virallinen asema. Silti suomalaisia koskevat stereotypiat istuvat edelleen tiukassa.

Suomalaisuus ei ole enää kirosana, mutta suomiperkeleet joutuvat yhä puolustamaan paikkaansa.

Susanna Alakoski, Seluah Alsaati, Ivar Andersen, Kristian Borg, Maziar Farzin, Eija Hetekivi Olsson, Nanna Huolman, Andreas Ali Jonasson, Domino Kai, Mats Kolmisoppi, Tuija Nieminen Kristofersson, Lina Puranen, Victoria Rixer, Kaisa Syrjänen Schaal, Zac O' Yeah, Marja Ågren.

Suomennoksen esipuheen on kirjoittanut mediatutkija Anu Koivunen.

Kysymykset

1. Kristian Borg kertoo Riitta Niemen kirjoittamassa artikkelissa, miksi kokoelman nimeksi valittiin juuri *Finnjävlar*: ”Lapsena kuulin itsekin ’finnjävel’ silloin tällöin koulunpihalla ja monet muut ovat kuulleet sen, joten siitä tuli kirjan nimi”.[1] Mitä mieltä sinä olet kirjan nimestä ja miksi? Keksitkö jonkin toisen nimen, joka mielestäsi olisi sopiva?

2. Niemen artikkelissa Ivar Matsson kertoo *Finnjävlar*-kirjan kansikuvasta. Siinä leikitellään suomalaisiin liitetyillä stereotypioilla. Mitä stereotypioita tunnistat kuvasta? Mitä mieltä sinä olet kansikuvasta ja miksi?

3. Kokoelman esseissä käsitellään myös sukupolvien välisiä eroja. Niemen artikkelissa Kristian Borg kertoo, että monet kirjan kirjoittajista ovat tehneet luokkamatkan. Selitä, mitä sana *luokkamatka* tarkoittaa. Voit etsiä apua internetistä.

4. Vertaa ruotsinkielisen alkuperäisteoksen takakansitekstiä suomenkielisen käännöksen takakansitekstiin. Mitä yhtäläisyyksiä ja eroja näet? Mikä paljastaa, että teksti on kirjoitettu erilaisille yleisöille Ruotsissa ja Suomessa?

5. Antologiassa on 15 ruotsinsuomalaista kirjoittajaa. Tiedätkö, keitä he ovat? Valitse ainakin kolme kirjoittajaa ja selvitä internetin avulla, mitä he tekevät työkseen.

6. Mitä mieltä sinä olet stereotypioilla leikittelystä? Mitä hyviä ja huonoja puolia leikittelyssä on? Millä muilla tavoilla stereotypioista voisi vitsailla, tai kuinka niitä voisi kääntää positiivisiksi? Keskustele parin kanssa tai kirjoita aiheesta lyhyt teksti.

[1] Riitta Niemi, Sveriges Radio Finska, ”*Finnjävlar*-antologia kirjoittaa uusiksi Ruotsin suomalaisten historiaa” (2016)

ROMAANIN JATKO-OSA

Monet suositut dekkarit ovat sarjoja, joissa samat päähenkilöt ratkovat rikoksia romaanista toiseen. Kuvittele, että kirjoittaisit *Ei verta rantaa rakkaampaa* -romaanille jatko-osan, jossa Rosa Riemunen ja Jan Peranto seikkailevat. Pohdi seuraavia kysymyksiä:

- Mitä teoksessasi tapahtuisi?
- Millaiseen miljööseen se sijoittuisi?
- Keitä samoja henkilöitä siinä olisi mukana?
- Entä millaisia uusia henkilöitä lisäisit tähän tarinaan?
- Onko *Ei verta rantaa rakkaampaa* -romaanissa joitakin sellaisia yksityiskohtia tai tapahtumia, joita kehittäisit eteenpäin jatko-osassa?

Tee suunnitelmastasi ajatuskartta ja esittele se suullisesti.

Jos haluat tietää, millaiset jatko-osat Milka Hakkarainen on todellisuudessa kirjoittanut esikois-romaanilleen, voit lukea kirjat *Maa kauhein isien* ja *Jos multaa kaivannet*. Samat päähenkilöt selvittävät rikoksia myös niissä mutta hieman eri miljöissä!

KIELEILYÄ JA KIELIPOTRETTI

Kieleily on monikielistä kielenkäyttöä kuvaava termi. Se viittaa siihen, kuinka monikieliset ihmiset käyttävät eri kieliresurssejaan joustavasti ja dynaamisesti vuorovaikutuksessa toisten ihmisten kanssa. *Ei verta rantaa rakkaampaa* -romaanissa on monia esimerkkejä kieleilystä.

Tutki alla olevia repliikkejä ja keskustele niistä parin kanssa: millaista monikielistä vuorovaikutusta niissä on?

Luku 5

– Puhutko suomea? Rosa kysyi Janilta.
– Ainakin ymmärrän sitä.
Varifrån kommer du? Jani kysyi.
– Helsingistä, Rosa vastasi.

Luku 6

Muutkin ihmiset olisivat voineet hoitaa mummia.
– Ehkä mummi voisi muuttaa *äldreboendeen*,
Jan ehdotti.
– Siis vanhainkotiin?
– Ei, mummia ei laiteta vanhainkotiin,
äiti vastasi samalla tavalla kuin aina ennenkin.

Luku 28

Äiti seisoi vakavana Rauha-mummin huoneen ovella.
– Olisi ehkä parempi, että jäät kotiin,
hän ehdotti.
Jan katsoi äitiään hämmästyneenä.
– Miten niin?
Miksi en saisi tulla hautajaisiin?
Minähän olen *kistbärare*,
Jan muistutti.
– Arkunkantaja, äiti käänsi sanan suomeksi ja lisäsi:
– Saisit olla rauhassa kaikilta uteliailta katseilta.
– Hyvin se menee, älä huoli,
Jan vakuutti.

Luku 69

Rosa makasi sohvalla silmät kiinni.
Äkkiä kännykkä piippasi tekstiviestin merkiksi.
”Voitaisiinko jutella? mvh Jan.”

Rosa joutui selvittämään,
mitä *mvh* merkitsi.
Vai *med vänliga hälsningar* eli ystävällisin terveisin?

Monikieliset ihmiset käyttävät kielellistä repertoaariaan ja siihen kuuluvia kieliresursseja eri tavoin eri tilanteissa. Kieli on yhteydessä myös ihmisen identiteettiin.

Kielipotretti on yksi tapa visualisoida kielellistä repertoaaria. Kielipotretti on ihmisen siluetti, johon väritetään omat kielet ja jonka avulla kielistä ja niiden käytöstä voi kertoa tai kirjoittaa. Kielipotrettiin voi merkitä eri kieliä (esim. suomi, ruotsi), mutta myös esimerkiksi erilaisia kielimuotoja ja tapoja käyttää kieltä (esim. murteet, ammattikieli).

Alla näet kuvitteellisen esimerkin Jan Perannon kielipotretista ja siitä, mitä hän voisi kertoa kielellisestä repertoaaristaan. Tutki Janin kielipotrettia ja väritä sitten omasi. Kerro sen jälkeen potretistasi parillesi tai kirjoita siitä lyhyt teksti seuraavalla sivulla olevien kysymysten avulla.

Jan Perannon kielipotretti

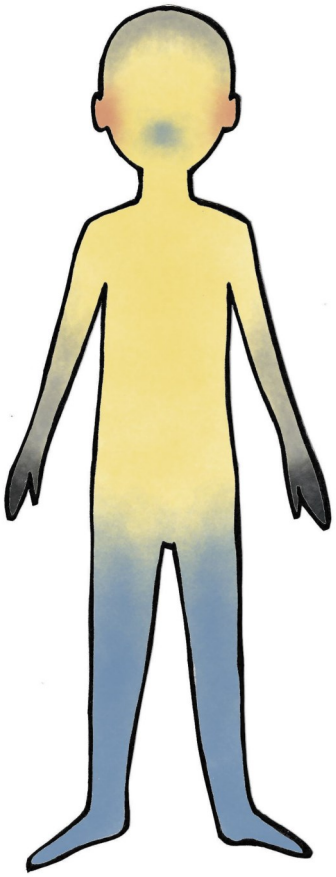

suomi

ruotsi

englanti

poliisin ammattikieli

muut kielet

Jan Perannon kielipotretti

Jan käyttää suomea äidin ja Rauha-mummin kanssa Skutskärissä ja puhelimessa. Jan käyttää suomea myös muiden suomenkielisten, esimerkiksi Rosan, kanssa, jos on pakko, mutta kuitenkin melko harvoin. Jan on oppinut suomea vanhemmiltaan ja isovanhemmiltaan. Janin äiti ja Rauha-mummi puhuvat Pohjois-Suomessa Kemijärven lähellä puhuttavaa murretta.

Ruotsia Jan käyttää melkein koko ajan työssään poliisina sekä arjessaan kihlattunsa Sandran ja ystäviensä kanssa. Jan on oppinut ruotsia koulussa ja arkielämässään Ruotsissa.

Joskus Jan käyttää myös englantia, kun hän katsoo TV-ohjelmia tai käyttää tietokonetta. Tarvittaessa Jan käyttää englantia myös töissä ja arjessa. Hän on oppinut englantia koulussa.

Jan asuu ja työskentelee poliisina monikielisessä Tukholmassa, jossa hän kuulee myös paljon muita kieliä, esimerkiksi arabiaa, jonka arvioitiin olevan Ruotsin toiseksi puhutuin kieli 2020-luvun alussa. Työssään poliisina Jan käyttää myös erillistä ammattikieltä, jossa on erikoissanastoa, joka liittyy poliisin työhön.

Jan kieleilee arjessaan eniten silloin, kun hän puhuu suomea. Jan käyttää välillä ruotsinkielisiä sanoja, jos ne sopivat hänen mielestään tilanteeseen paremmin tai jos hän ei muista, mitä tietty sana on suomeksi.

Oma kielipotretti

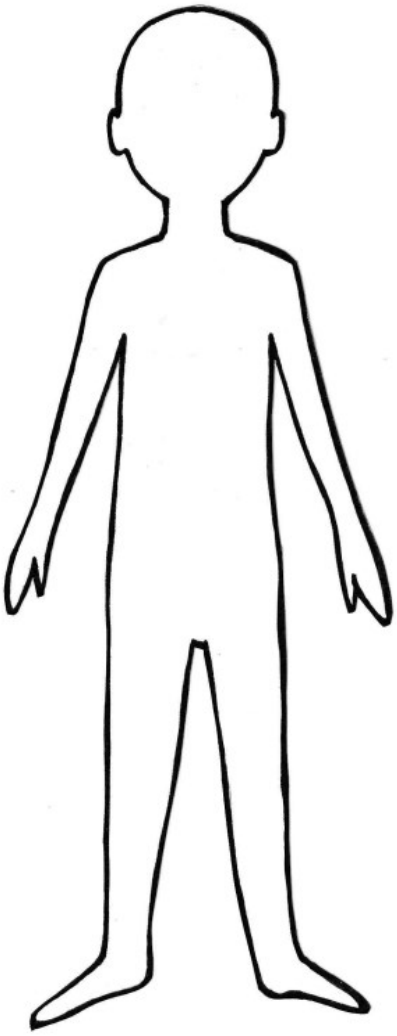

Kysymykset

- Mitä eri kieliä tai kielimuotoja kielirepertoaariisi kuuluu?
- Missä, milloin ja kenen kanssa käytät niitä?
- Missä ja miten olet oppinut niitä?
- Kieleiletkö sinä? Millaisissa tilanteissa ja miksi?
- Millä väreillä olet merkinnyt eri kieliä tai kielimuotoja kielipotretissasi? Miksi?
- Missä siluetin eri kohdissa ne ovat? Miksi?
- Ovatko eri kielet tai kielimuodot yhtä suuria potretissasi? Miksi tai miksi ei?

Mallivastauksen löydät sivulta 121.

Tiedonhakutehtävät

Seuraavissa tehtävissä harjoittelet tiedonhakua *Ei verta rantaa rakkaampaa* -romaanin aiheista. Voit tehdä tehtävät, kun olet lukenut koko kirjan.

EI SAA PEITTÄÄ

Ei verta rantaa rakkaampaa -romaanissa luvussa 32 baarimikko esittelee Rosalle suomen kielen taitojaan fraasilla ”ei saa peittää”. Alun perin se on monelle ruotsalaiselle tuttu vanhoista lämpöpattereista, mutta sitä on sittemmin käytetty myös populaarikulttuurissa eri yhteyksissä.

Hae tietoa internetistä ja selvitä, millä eri tavoin fraasia on hyödynnetty populaarikulttuurissa ja miksi. Keskustele parin kanssa siitä, mitä luulet sen eri ruotsinsuomalaisissa yhteyksissä tarkoittavan. Keksitkö itse lisää uusia tapoja tai konteksteja, joissa fraasia voisi kierrättää?

RUOTSINSUOMALAINEN MEDIAMAISEMA

Romaanissa Rosa Riemunen työskentelee toimittajana ruotsinsuomalaisessa sanomalehdessä *Uutissuomi*, jonka kerrotaan olevan suurin suomenkielinen sanomalehti Suomen ulkopuolella. Vuonna 2025 Ruotsissa ilmestyi todellisuudessa kolme suomenkielistä lehteä: kulttuurilehti *Liekki*, ruotsinsuomalaisten tapahtumista kertova *Ruotsinsuomalainen* ja sekä Suomen että ruotsinsuomalaisten tapahtumia käsittelevä *Suomen Uutisviikko*. Suomenkielisiä radio-ohjelmia tuottaa Sveriges Radio Finska, ja suomenkielisiä uutisia julkaisee SVT Uutiset.

Hae internetistä tietoa ja selvitä tarkemmin, millaisista aiheista ruotsinsuomalaisia uutisia, radio- ja TV-ohjelmia sekä podcasteja tehdään. Voit myös lukea ruotsinsuomalaisia sanomalehtiä paikallisessa kirjastossasi. Halutessasi voit etsiä ruotsinsuomalaista sisältöä lisäksi esimerkiksi sosiaalisesta mediasta. Katso, lue tai kuuntele jokin ohjelma tai artikkeli, joka vaikuttaa erityisen mielenkiintoiselta.

Valmistele tiedonhakusi tuloksista suullinen esitelmä, jossa kerrot myös, mistä informaatio on peräisin. Kerro esitelmässäsi lisäksi siitä ohjelmasta tai artikkelista, joka oli mielestäsi kaikista mielenkiintoisin.

RUSKEAT TEHTÄVÄT

Lukupiirin tapaamiskerrat

Lukupiiritehtävät soveltuvat tehtäväksi sekä ryhmässä että itsenäisesti. Jos lukupiiritehtävät tehdään ryhmässä, on lukemisen aluksi hyvä sopia yhteinen aikataulu.

1. KIRJA ON VALITTU

Tutkitaan yhdessä *Ei verta rantaa rakkaampaa* -dekkarin kantta ja luetaan takakansiteksti.

- Millaisia ajatuksia kansi ja takakansiteksti herättävät?
- Tehdään ajatuskartta, johon kootaan odotuksia: Mistä kirja kertoo? Mitä odotan kirjalta?
- Jokainen lukupiiriläinen kirjoittaa kaksi kirjaa koskevaa adjektiivia, kaksi tulevaa lukukokemusta kuvaavaa sanaa ja yhden kirjaan liittyvän tunteen.
- *Ei verta rantaa rakkaampaa* on ruotsinsuomalainen romaani. Mitä ruotsinsuomalaisuus tarkoittaa sinulle?

2. KIRJASTA ON LUETTU NOIN 1/3

Keskustellaan yhdessä ja pohditaan vastauksia seuraaviin kysymyksiin:

- Mitä tiedät kirjan henkilöistä?
- Mitä ajattelet kirjan tyylistä ja kielestä?
- Romaani sijoittuu osin Skutskäriin. Mitä tiedät Skutskäristä? Missä se sijaitsee? Keitä siellä asuu?
- Kuka on mielestäsi mielenkiintoisin henkilö *Ei verta rantaa rakkaampaa* -romaanissa tähän mennessä? Miksi?

3. KIRJASTA ON LUETTU NOIN 2/3

Laaditaan yhdessä juonikaavio kirjan tähänastisista tapahtumista. Sijoitetaan myös s. 54–55 kuvituskuvat oikeisiin kohtiin juonikaavioon. Pohditaan yhdessä loppuratkaisua:

- Mitä uskot, että kirjan lopussa tapahtuu? Miksi ajattelet niin?
- Mitä ajattelet kirjan tyylistä ja kielestä?

4. KIRJA ON LUETTU KOKONAAN

Katsotaan ensimmäisellä tapaamisella tehtyä ajatuskarttaa.

- Millä tavalla *Ei verta rantaa rakkaampaa* vastasi odotuksia?
- Mitä ajattelit tästä romaanista?
- Kuka oli romaanin mielenkiintoisin henkilö? Oletko nyt samaa vai eri mieltä kuin aiemmin? Miksi?
- Minkälaista on asua pienellä ruotsinsuomalaisella paikkakunnalla, jos on ruotsinsuomalainen?
- Pohdi, kuka voisi kiinnostua *Ei verta rantaa rakkaampaa* -romaanista ja miksi.
- Mikä sinun mielestäsi oli kiinnostavinta romaanissa?
- Millaisia tunteita *Ei verta rantaa rakkaampaa* herätti sinussa?

Mielipidetehtävät

Seuraavissa tehtävissä keskustellaan mielipiteistä. Molemmat tehtävät voi tehdä siinä vaiheessa, kun koko kirja on luettu.

KESKUSTELUA HAASTATTELUSTA

Lue alla oleva yleispuhekieliseksi muokattu haastattelukatkelma. Vastaa sen alla oleviin kysymyksiin.

Kirjailijahaastattelu

Milka Hakkarainen ja Liisa Paavilainen keskustelevat *Ei verta rantaa rakkaampaa* -dekkarista vuoden 2021 ruotsinsuomalaisilla kirjamessuilla.

Liisa: *Ei verta rantaa rakkaampaa*. Milka Hakkarainen, mistä tämä nimi tuli kirjalle?

Milka: No itse asiassa käsikirjoituskin oli valmis ja sitä oli työstetty pitkän aikaa jo kustannustoimittajankin kanssa, mutta sopivaa nimeä ei vielä ollut löytynyt. Ja oli hauskaa, että nimenomaan nimestä kehkeytyi oikein kunnon ongelma meille, jouduttiin pallottelemaan sähköpostia edestakaisin ja minun miehelläkin oli siinä sitten ideoita, että tässä oli taustavoimia kunnolla. Sitten kustannustoimittaja lähetti *Maamme*-laulun sanat ja minun mies totesi, että eikös sana *veri* kuitenkin vähän liity tähän dekkarigenreen. Niin näiden avulla tämä nimi saatiin sitten lopulta.

Liisa: Niin, ja sitten kun lukee kirjan loppuratkaisun, niin tämä veri saa ihan uudenkin merkityksen.

Milka: Kyllä.

Liisa: Että se on todella paikallaan. Kun minä sain tämän kirjan – minä nyt näen ensimmäistä kertaa itse kirjan tässä, mutta olen lukenut sen etukäteen netissä – niin ajattelin, että katson nyt ensin vähän, että mitä tästä voisi sanoa, mutta minä luin sen heti! Pidin ruokatauon välillä, mutta olin lukenut sen saman päivän aikana. Minä en voinut päästää siitä irti, se oli niin jännittävä lukuelämys!

Milka: Kiva kuulla.

Liisa: Niin, että tämähän on siis jännitysromaani, mutta tämä on myös ihan oikeasti tämmöinen feel-good-kirja.

Milka: Kyllä, että… Tiesin alusta asti, kun rupesin rikostarinaa kirjottamaan, että en halua kuvailla mitään väkivaltaa. Että se ei saa missään tapauksessa olla se, joka vie lukijan huomion. En itse pidä sadistisesta väkivallasta, ja sitä kyllä näkee todella paljon nykyajan dekkareissa. Ja tuntuu välillä, että rikoskirjailijat kilpailevat siitä, että kuka kirjoittaa kaikista sairaimmat murhat. Joten en halunnut itse lähteä sille tielle, vaan halusin enemmän keskittyä sitten näiden päähenkilöiden sielunelämään ja ongelmiin ja… Siinä on sitten huumoriakin mukana.

Liisa: Ja romantiikkaa.

Milka: Kyllä.

Liisa: Tämä on tämmöinen moderni kirja, joka liikkuu todella tässä päivässä. Mutta samalla siellä on paljon historiaa, siellä on natsikultaa ja vaikka mitä. Ja samalla se on tämmöinen humoristinen – ja voi sanoa vähän ironinenkin – kuvaus ruotsinsuomalaisista.

Milka: Joo, kyllä, että… Minua kiinnostaa sellaiset asiat, jotka historiassa toistuu. Että toisen maailmansodan aikana ihmiset joutuivat lähtemään liikkeelle vastoin omaa tahtoaan, ja sitten toisaalta Ruotsiin tultiin ehkä ihan kyllä omastakin tahdosta, mutta se ei ollut hirveän helppoa sitten täälläkään. Niin minua kiinnosti sitten se, että miten nämä kokemukset sitten ovat vaikuttaneet toisen polven ja kolmannen polven ruotsinsuomalaisiin myös.

Keskustelukysymykset

- Haastattelussa kerrotaan, kuinka teos sai nimensä *Ei verta rantaa rakkaampaa*. Mitä mieltä sinä olet nimestä? Millaista nimeä olisit itse ehdottanut?
- Millaisista kirjan nimistä pidät yleensä? Onko jokin nimi, joka on jäänyt mieleesi erityisesti? Miksi?
- Haastattelija mainitsee, että kirjan nimessä oleva sana *veri* saa romaanin lopussa ihan uuden merkityksen. Mitä luulet, että hän tarkoittaa, ja oletko samaa mieltä? Miksi tai miksi et?
- Haastattelussa todetaan, että kirjassa on myös huumoria ja romantiikkaa. Kerro joitakin esimerkkejä näistä.
- Haastattelija kutsuu Hakkaraisen romaania feel-good-kirjaksi. Tiedätkö, mitä feel-good-kirjallisuudella tarkoitetaan? Jos et, selvitä hakemalla tietoa internetistä. Oletko samaa mieltä siitä, että kirja on sekä jännitysromaani että feel-good-dekkari? Miksi tai miksi et?
- Hakkarainen kertoo haastattelussa, että hän ei halunnut kuvata väkivaltaa kirjassaan. Eroaako kirja mielestäsi tässä asiassa muista lukemistasi dekkareista? Millä tavalla?
- Haastattelussa puhutaan myös historian toisteisuudesta. Mitä historiallisia yhtymäkohtia tunnistit kirjasta? Mistä historiallisista tapahtumista voisit itse lähteä liikkeelle, jos kirjoittaisit dekkarin?

KESKUSTELUA MUSIIKISTA

Käy kuuntelemassa *Ei verta rantaa rakkaampaa* -dekkarin musiikkia ennen kuin tapaat lukupiirin kanssa. Puhukaa yhdessä musiikista.

- Mitä mieltä olet suomalaisesta musiikista? Kuunteletko sitä? Miksi kuuntelet tai miksi et kuuntele? Kuka on suosikkiartistisi?
- Mikä oli mielestäsi listan paras laulu? Miksi?
- Mikä on musiikin merkitys *Ei vertaa rantaa rakkaampaa* -dekkarissa?

Listan *Ei verta rantaa rakkaampaa* -dekkarin lauluista löydät sivulta 17.

TEHTÄVIEN VASTAUKSET

Täältä löydät sinisten tehtävien oikeat vastaukset ja mallivastaukset joihinkin keltaisiin ja punaisiin tehtäviin. Kaikkien tehtävien oikeita vastauksia ei ole kerrottu, koska opetusmateriaaliin sisältyy myös soveltavia tehtäviä, jotka voi ratkaista eri tavoilla.

Siniset tehtävät

MONIVALINTATEHTÄVÄT

Luku 1

Miksi Jan ei halua Sandraa mukaansa hautajaisiin?
c) Jan ei halua, että Sandra saa tietää,
millainen paikka Skutskär on.

Luku 2

Mikä asia ei onnistu, kun Rosa asioi kioskilla?
a) Hän ei onnistu asioimaan myyjän kanssa vain ruotsin kielellä.

Luku 3

Mitä Stora Enson tehtaasta kerrotaan?
a) Tehdas sijaitsee lähellä Anneli Perannon kotia.

Luku 4

Millainen Skutskärin keskusta on?
b) Keskusta on tylsä paikka, kuten aiemminkin.

Luku 5

Mitä Kauko ehdottaa Rosalle?
a) Alkoholin nauttimista.

Luku 6

Miksi Jan päätti jäädä Skutskäriin yöksi?
a) Äiti toivoi niin.

Luku 7

Mitä Rosa tekee Suomi-seuran toimistossa?
b) Hän tutkii työpöydän laatikkoa salaa.

Luku 8

Miksi Janin äiti huolestuu?
b) Hänen äitiään ei ole näkynyt koko aamuna.

Luku 9

Mitä Tanja kertoo Otosta?
c) Otto katosi kauan sitten.

Luku 10

Miksi Rosa on eronnut?
a) Suhde päättyi hänen vuokseen.

Luku 11

Mitä Janin mummi oli tehnyt edellisenä iltana?
a) Hän oli juonut konjakkia ennen nukkumaanmenoa.

Luku 12

Miten Jan selittää mumminsa kuolemaa?
b) Mummi on ehkä johtunut rikoksen uhriksi.

Luku 13

Miksi Sandra on juhlimassa?
a) Hänen ystävänsä on julkaissut juuri kirjan.

Luku 14

Mikä on Piiri?
c) Piiri on ranta, joka sijaitsee lähellä voimaloita.

Luku 15

Mitä Jan muistaa ukkinsa katoamisesta?
c) Ukin katoamisesta ei puhuttu jälkikäteen.

Luku 16

Kuka on Tapio?
b) Ruotsinsuomalainen poika.

Luku 17

Mitä Jan ajattelee Skutskärin suomalaisista?
a) Hänen mielestään Skutskärin suomalaiset
ovat säälittäviä.

Luku 18

Mistä asiasta Anneli Peranto kertoo pitkään Rosalle?
b) Suomi-seuran toiminnasta.

Luku 19

Miksi Rosa on surullinen?
a) Omasta mielestään
hän tekee työtään huonommin kuin ennen.

Luku 20

Miten Janin vanhemmat suhtautuivat suomen kielen käyttöön,
kun Jan oli lapsi?
c) He eivät mielellään puhuneet suomea julkisesti.

Luku 21

Mitä poliisipäällikkö ehdottaa Janille?
b) Kadonneiden suomalaisten kohtalon selvittelyä.

Luku 22

Miksi Rosa lähtee heti pois kokouksesta?
c) Hän lähtee tekemään haastattelua.

Luku 23

Kuka on Laina Lappi?
c) Mirja Lapin äiti.

Luku 24

Mitä uutta Janin äiti on ostanut kotiin?
a) Murtohälyttimen.

Luku 25

Kuka on Virpi Pentikäinen?
c) Eläkeläiskerhon vetäjä.

Luku 26

Mitä Rauha-mummin kuolemasta on selvinnyt?
b) Hän on ollut juovuksissa kuolinhetkellään.

Luku 27

Miksi Rosa menee käymään Anneli Perannon luona?
c) Hän haluaa haastatella Jania.

Luku 28

Kuka aloittaa tappelun?
c) Kauko.

Luku 29

Mitä Jan lupaa Sandralle?
a) Hän aikoo mennä Tukholmaan lähiaikoina.

Luku 30

Mitä Rosa haluaisi ostaa kaupasta?
c) Suomalaista leipää.

Luku 31

Kenet Jan näkee yllättäen baarissa?
b) Rosan.

Luku 32

Miksi baarimikko sanoo Rosalle
”Perkele, ei saa peittää”?
c) Siksi, että monet ruotsalaiset
osaavat suomeksi kirosanoja
ja tekstin, joka lukee pattereissa.

Luku 33

Mitä Rosalta on varastettu?
b) Muistiinpanovälineet, tietokone ja puhelin.

Luku 34

Mitä Janin äiti tekee tässä luvussa?
c) Hän järjestää Janille työpaikan.

Luku 35

Mikä Rosaa vaivaa aamulla?
c) Hänellä on krapula.

Luku 36

Mitä romuttamon omistaja sanoo Janille?
a) Jos Jan ei opi töitä pian,
hän saa potkut.

Luku 37

Miten päätoimittaja Metsäkangas suhtautuu siihen,
että Rosa on joutunut ryöstön uhriksi?
b) Hän ei osoita myötätuntoa.

Luku 38

Mitä tietoa Rosa saa islantilaisesta miehestä?
a) Mies on ostanut hyvin kalliin hummerin.

Luku 39

Miten Janiin suhtaudutaan romuttamossa?
a) Hänen tukholmalaisuutensa herättää ennakkoluuloja.

Luku 40

Miksi Janin äiti tahtoo tehdä työtä Suomi-seurassa?
c) Työ suomen kielen ja kulttuurin hyväksi on tärkeää.

Luku 41

Mitä Rosa saa kuulla Maunolta?
a) Tanja Komosen kuolintavasta.

Luku 42

Miksi Rosa menee käymään koulussa?
b) Hän yrittää saada lisää tietoa Tanja Komosen kuolemasta.

Luku 43

Mistä asiasta Jan huomauttaa Rosalle?
c) Rosa ei saisi käyttää pippurisumutetta.

Luku 44

Mitä Jan miettii suihkussa?
c) Silmien punoitusta,
jonka oikeaa syytä ei voi kertoa muille.

Luku 45

Miten hevosallergia liittyy tähän lukuun?
b) Jan väittää,
että silmien punoitus johtuu hevosallergiasta.

Luku 46

Miksi Rosa luo valeprofiilin sosiaaliseen mediaan?
a) Hän yrittää selvittää,
kuka islantilainen mies on.

Luku 47

Kuka järjestää Tanjan hautajaiset?
a) Janin äiti.

Luku 48

Mitä jotkut eläkekerhon jäsenet ajattelevat
Tanjan kuolemasta?
c) He eivät usko,
että Tanja teki itsemurhan.

Luku 49

Miksi Rosa suuttuu Janille?
b) Jan puhuu Tanjasta halventavasti.

Luku 50

Mitä Jan miettii Sandrasta?
a) Hän pelkää,
että Sandra ei enää ole kiinnostunut hänestä.

Luku 51

Mitä Timo kertoo menneisyydestään?
c) Hänen molemmat vanhempansa ovat Suomesta.

Luku 52

Miksi Rosa ei tutki arkkua pidempään?
a) Hän kuulee, että joku tulee kylmiöön.

Luku 53

Miksi Rosa haluaa avata arkun?
b) Hän tahtoo nähdä,
onko arkussa Tanja Komosen ruumis.

Luku 54

Mitä Jukka ehdottaa Janille?
c) Saunailtaa.

Luku 55

Millä tavoin Janin äidin ja Janin koulumuistot poikkeavat toisistaan?
c) Janin äiti ei saanut käyttää suomen kieltä, mutta Jan sai suomenkielistä opetusta.

Luku 56

Miten siniset sammakot liittyvät tähän lukuun?
a) Siniset sammakot ovat näky, jonka Kauko näki huumattuna.

Luku 57

Mitä mieltä päätoimittaja on Rosan artikkelista?
b) Hän kehuu artikkelia.

Luku 58

Mistä asiasta Sandra on loukkaantunut Janille?
b) Jan jättää hänet ulkopuoliseksi eikä päästä häntä osaksi elämäänsä.

Luku 59

Mitä Jan saa selville, kun hän puhuu Tapion kanssa?
a) Tapio kertoo, että hän on tavannut Rosan.

Luku 60

Miksi Jan ei aluksi halua osallistua salakuunteluun?
a) Salakuuntelu on laitonta, ja hän voi menettää työpaikkansa, jos jää kiinni.

Luku 61

Millainen Janin painajaisuni on?
b) Unessa hän kuulee mummin vihaiset sanat.

Luku 62

Mitä eläkeläiset ovat päättäneet?
c) He aikovat polttaa Gävlen olkipukin.

Luku 63

Mitä Jan ajattelee tulevasta rikostuomiosta?
b) Hän haluaisi jo tietää tuomionsa.

Luku 64

Miten *Juokse sinä humma* -laulu
liittyy tämän luvun tapahtumiin?
c) Laulu soitetaan baarissa neljä kertaa
saman illan aikana.

Luku 65

Mitä pistoolista kerrotaan?
b) Pistooli on kuulunut Gävlen poliisille.

Luku 66

Mitä Anneli Peranto sanoo mökistä?
b) Hän sanoo, että mökillä on käynnissä putkiremontti.

Luku 67

Mitä Tukholmassa on tapahtunut?
b) Jan on käynyt sopimassa riidan,
joka Sandralla ja hänellä oli.

Luku 68

Missä paikassa Jan käy tässä luvussa?
c) Hautaustoimistossa.

Luku 69

Miksi päätoimittaja Metsäkangas sanoo:
”En ole mikään deittipalvelu”?
b) Islantilainen mies on kysynyt Rosan puhelinnumeroa.

Luku 70

Missä itsenäisyyspäivän juhla järjestetään?
a) Työväentalossa.

Luku 71

Miksi kotikaljaa valuu lattialle?
a) Luoti tekee reiän tynnyriin,
jossa kotikaljaa säilytetään.

Luku 72

Mitä Janin soitosta Carlanderille kerrotaan?
c) Jan puhuu Carlanderille ulkona,
koska ei halua, että äiti tietää puheluista.

Luku 73

Miksi Rosa lähtee pois juhlasta?
b) Hän alkaa kaivata Suomeen,
kun juhlissa soitetaan suomalaisia lauluja.

Luku 74

Mitä Jukka on päättänyt?
b) Hän ei aio enää juoda vahvoja alkoholijuomia.

Luku 75

Mitä Jan löytää mummin huoneesta?
a) Kolikkoja.

Luku 76

Mitä pistoolista selviää?
a) Pistooli on kuulunut ukille.

Luku 77

Mikä uusi ajatus Janille syntyy,
kun hän keskustelee Rosan kanssa?
c) Hän alkaa miettiä,
miten Roni liittyy tapahtumiin.

Luku 78

Miksi Jan soittaa Sandralle?
b) Hän ei ole puhunut pitkään aikaan
Sandran kanssa.

Luku 79

Mitä Sandra kirjoittaa Janille?
a) Sandra haluaa pitää tauon seurustelusta.

Luku 80

Miksi Rosa teki tietomurron?
c) Hän yritti saada selville äitinsä kohtalon.

Luku 81

Miksi Jan ja Rosa ajavat kesämökille?
a) Jan haluaa saada tietoa siitä,
mitä paikassa on tapahtunut aiemmin.

Luku 82

Mitä murroista selviää?
c) Roni on murtautunut kahteen asuntoon
ja Suomi-seuran toimistoon.

Luku 83

Miten Mauno liittyy tähän lukuun?
b) Mauno odotti Janin ja Rosan palaamista.

Luku 84

Mitä Mirjasta paljastuu?
c) Mirjalla ja Janin äidillä on sama isä.

Luku 85

Mikä tarjous Rosalle tehdään?
a) Hän voi kirjoittaa kirjan.

Luku 86

Mitä Carlandista kerrotaan?
a) Hän on jäänyt eläkkeelle.

Luku 87

Mitä Jan oivaltaa tässä luvussa?
b) Skutskär ei ole niin vastenmielinen paikka
kuin hän ajatteli aiemmin.

SISÄLTÖKYSYMYKSET

1. Miksi Jan ei halua Sandraa mukaansa hautajaisiin? (luku 1)
Jan ei halua, että Sandra näkee,
millaisesta paikasta Jan on lähtöisin.

2. Miksi Rosa menee käymään Anneli Perannon luona? (luku 3)
Anneli Peranto on Suomi-seuran puheenjohtaja,
jota Rosan pitäisi haastatella.
Rosa ei kuitenkaan saa Annelia kiinni,
koska tämä ei vastaa puhelimeen.

**3. Mitä nimitystä Jan käyttää vanhasta kotiseudustaan,
kun hän puhuu ensimmäistä kertaa Rosan kanssa? (luku 5)**
Jan kutsuu Skutskäriä nimellä Skitskär eli Paskaluoto.

**4. Minne Rosa aikoi muuttaa
ennen kuin hän päätti lähteä Ruotsiin? (luku 7)**
Rosa suunnitteli muuttoa Kanadaan,
mutta valmistelut olisivat kestäneet kauan.

5. Mitä Rosan ruoanlaittotaidoista kerrotaan? (luku 10)
Rosa ei ole hyvä kokki.
Kun hän vielä seurusteli,
poikaystävä valmisti ruoat.

**6. Millaista tietoa Rosa löytää Oton katoamisesta,
kun hän tutkii internetiä? (luku 14)**
Otto oli kadonnut huhtikuussa vuonna 1987.
Hän oli ollut koiran kanssa lenkillä.
Sekä Otto että koira katosivat jäljettömiin.

7. Mikä kuva on löytyneessä kultakolikossa? (luku 16)
Kolikossa on kotka, joka piti hakaristiä kynsissään.

8. Mitä tuntematon suomalaismies tekee taksijonossa? (luku 20)
Mies on humalassa,
ja hän kiroilee ja kompuroi.
Sitten hän yrittää etuilla jonossa.
Kun Jan kieltää miestä etuilemasta,
mies alkaa haukkua Jania.

9. Miksi Jan päättää lähteä uudelleen Skutskäriin? (luku 23)
Tukholmassa on vaikeaa olla,
koska Sandra ja Janin ystävät tietävät,
että iltapäivälehdissä kirjoitetaan Janin teoista.
Lisäksi Jan haluaa yrittää selvittää,
mitä Rauha-mummille ja muille kadonneille suomalaisille
on tapahtunut.

10. Millaista on Kuukkelien toiminta? (luku 25)
Kuukkelit tapaavat toisiaan joka viikko.
Tapaamisissaan he esimerkiksi jumppaavat,
laulavat ja juovat kahvia yhdessä.

11. Mikä yllätys Rauhan hautajaisissa paljastuu? (luku 28)
Rauha-mummin ruumis ei olekaan arkussa.

12. Kenen kanssa Rosa keskustelee Panther-baarin pihalla? (luku 32)
Rosa keskustelee baarin pihalla
tuntemattoman Hallmar-nimisen islantilaisen miehen kanssa.

13. Miksi Jan otetaan romuttamoon töihin? (luku 36)
Jan sai työpaikan siksi,
että hänen äitinsä pyysi palvelusta romuttamon omistajalta.

14. Jan ajattelee, että hän on samanlainen
kuin kahvimuki työpaikan kaapissa.
Mitä hän tarkoittaa tällä? (luku 39)
Kahvimukissa on likaa,
joka ei lähde kokonaan pois.
Jan ajattelee,
että myös hänen tukholmalaisuutensa on asia,
joka ei lähde millään keinolla pois.

15. Mitä Rosa ehdottaa Janille,
kun he ovat kahdestaan koulurakennuksessa? (luku 43)
Rosa ehdottaa,
että Jan ja Rosa voisivat tehdä yhteistyötä,
kun he yrittävät selvittää Skutskärin outoja tapahtumia.

16. Mitä Mauno kertoo Rosalle Tanjan kuolemasta? (luku 48)
Mauno kertoo,
että kaikki eivät usko
Tanjan kuoleman olleen itsemurha.

17. Mitä yllättävää Jan ja Rosa näkevät kappelissa? (luku 53)
He avaavat Tanja Komosen arkun ja näkevät,
että tämän hampaiden välissä on ruusu.

18. Mikä raskas asia on tapahtunut Rosan nuoruudessa? (luku 57)
Rosan äiti teki itsemurhan,
kun Rosa oli nuori tyttö.
Rosa löysi äitinsä ruumiin.

19. Mihin tapaukseen liittyy lause ”Tuhmia koiria ammutaan silmien väliin”? (luku 61)
Kun Jan oli 8-vuotias,
hän meni metsään
ja yritti löytää ukin ja Rakki-koiran.
Hän eksyi, ja hänet löydettiin vasta yöllä.
Rauha-mummi suuttui, kun kuuli,
miksi Jan oli metsässä.
Hän koputti Jania otsaan ja sanoi nuo sanat.

20. Miten laulu *Juokse sinä humma* liittyy romaanin tapahtumiin? (luku 64)
Se on ruotsinsuomalaisen Jukan lempikappale.
Hän haluaa kuulla sen baarissa
monta kertaa saman illan aikana.

21. Miksi Hallmar on tavannut päätoimittaja Metsäkankaan? (luku 69)
Hallmar on tullut käymään päätoimittajan luona,
koska hän on pyytänyt Rosan puhelinnumeroa.

22. Mitä Jan löytää Rauhan huoneesta? (luku 75)
Jan löytää mummin huoneesta kolikkoja.
Ne ovat samanlaisia kuin kolikko,
josta Rosa kertoi.

23. Jan järkyttyy tekstiviestistä,
jonka Sandra lähettää hänelle.
Mitä Sandra ehdottaa viestissä? (luku 79)
Sandra ehdottaa,
että hänen ja Janin suhde jäisi tauolle.
Hän ehdottaa myös,
että Jan ei tulisi Tukholmaan jouluksi.

24. Miten Långsandin mökki liittyy romaanin tapahtumiin? (luku 85)
Rauhan, Oton ja Rakki-koiran ruumiit
löytyvät Langsåndin mökin pihalta.

Keltaiset tehtävät

KYSYMYKSIÄ RUOTSINSUOMALAISUUDESTA

- **Millainen Suomen ja Ruotsin suhde oli vuosien 1150 ja 1809 välillä?**
  Suomi kuului tuolloin Ruotsin valtakuntaan.
  Suomen ja Ruotsin välille rakentui jo tuolloin vahva suhde.

- **Keitä olivat metsäsuomalaiset?**
  Metsäsuomalaiset olivat suomalaisia,
  jotka elivät 1500- ja 1600-luvuilla.
  He asuivat alun perin Savossa ja Pohjois-Hämeessä
  ja muuttivat sieltä Keski-Ruotsin metsäalueille.
  Suomalainen kulttuuri säilyi hyvin metsäsuomalaisten keskuudessa.

- **Kuinka paljon suomalaisia sotalapsia lähetettiin Ruotsiin talvisodan aikana?**
  Ruotsiin lähetettiin noin 70 000 suomalaista sotalasta.

- **Miksi monet suomalaiset muuttivat Ruotsiin 1960- ja 1970-luvuilla?**
  Työtilanne Suomessa oli huono, etenkin maaseudulla.
  Työtä löytyi helpommin Ruotsista,
  jossa monesti myös maksettiin parempaa palkkaa.

- **Mitä tarkoittaa muuttotappio?**
  Muuttotappio on tilanne,
  jossa tietystä maasta muuttaa ihmisiä pois,
  mutta tähän maahan ei muuta yhtä paljoa ihmisiä muualta.
  Silloin maan väestön määrä pienenee.

- **Millaisissa työpaikoissa monet ruotsinsuomalaiset työskentelivät 1960- ja 1970-luvuilla?**
  Monet ruotsinsuomalaiset työskentelivät tuolloin
  teollisuuden palveluksessa, esimerkiksi tehtaissa.
  Tällaisia työpaikkoja olivat esimerkiksi
  Maraboun suklaatehdas ja Volvon tehtaat.

- **Miksi monien ruotsinsuomalaisten ruotsin kielen taito jäi vähäiseksi 1960- ja 1970-luvuilla?**
  Maahanmuuttajia ei vielä tuohon aikaan osattu kovin hyvin
  integroida osaksi yhteiskuntaa.
  Siksi myös monet ruotsinsuomalaiset asuivat samoilla alueilla
  ja tutustuivat lähinnä toisiinsa.
  On vaikeaa oppia kieltä,
  ellei saa tarpeeksi tilaisuuksia käyttää sitä.

- **Miten oman äidinkielen opetuksen tilanne parani Ruotsissa 1970-luvulla?**
  Laki muuttui 1970-luvun lopussa.
  Uuden lain mukaan
  kuntien täytyi alkaa järjestää
  oman äidinkielen opetusta.
  Tuohon aikaan perustettiin myös
  ensimmäiset suomenkieliset luokat.
  Näitä luokkia oli erityisen paljon 1970- ja 1980-luvuilla.

- **Miksi monet kolmannen sukupolven ruotsinsuomalaiset eivät osaa suomen kieltä?**
  Ruotsissa ei enää ole yhtä paljon suomenkielisiä luokkia
  kuin aiemmin.
  Suomenkielisten luokkien määrä alkoi vähentyä
  jo 1990-luvulla.
  Suomen kielen asema yhteiskunnassa on myös pysynyt heikkona.

- **Nykyisin suomen kieli on kansallinen vähemmistökieli Ruotsissa. Mitä tämä tarkoittaa käytännössä?**
  Koska suomen kieli on kansallinen vähemmistökieli Ruotsissa,
  ruotsalaisen yhteiskunnan tulee suojella ja edistää suomen kieltä.
  Erityisen tärkeää on lasten oikeus käyttää suomen kieltä.
  Lisäksi yhteiskunnan tulee tukea ruotsinsuomalaista kulttuuria.

EI VERTA RANTAA RAKKAAMPAA -ROMAANIN TAUSTAA

Mitä tietoa sait kirjailija Milka Hakkaraisen elämästä?
Milka Hakkarainen asuu nykyisin Ruotsissa,
mutta on syntynyt Suomessa.
Hänellä on kokemusta myös
toimittajan ja suomen kielen opettajan työstä.

- **Millaisia kirjoja Milka Hakkarainen on kirjoittanut?**
  Hän on kirjoittanut dekkareita.
  Hänen dekkareitaan voidaan kutsua
  hyvän mielen rikoskirjallisuudeksi,
  koska niissä on huumoria ja positiivinen yleissävy.
  Henkilöt ja heidän ajatuksensa ovat tärkeitä
  Milka Hakkaraisen dekkareissa.

- **Miten ruotsinsuomalaisuus liittyy**
  ***Ei verta rantaa rakkaampaa* -kirjaan?**
  Romaani kuvaa ruotsinsuomalaista yhteisöä
  Skutskärin kylässä.
  Myös romaanin toinen päähenkilö Jan Peranto
  on ruotsinsuomalainen.
  Monet romaanin tapahtumat
  liittyvät ruotsinsuomalaisten elämään Skutskärissä,
  kuten Suomi-seuran toimintaan.

- ***Ei verta rantaa rakkaampaa* -kirja sai erilaisia huomionosoituksia,**
  kun se ilmestyi.
  Millaisia nämä huomionosoitukset olivat?
  Kirja valittiin parhaaksi esikoisdekkariksi,
  joka oli ilmestynyt vuonna 2021.
  Kirja sai myös kunniakirjan Suomen dekkariseuralta.

MAAMME-LAULU

Oikeat vastaukset annetaan vain kysymyksiin 1 ja 3,
koska muut kysymykset ovat pohdintatehtäviä,
joihin ei ole tiettyä oikeaa vastausta.

1. Millä tavoin Milka Hakkaraisen romaanin nimi *Ei verta rantaa rakkaampaa* viittaa *Maamme*-lauluun?

Romaanin nimi on muunnos *Maamme*-laulun säkeestä ”Ei vettä, rantaa rakkaampaa”.

3. Järjestä seuraavat tapahtumat aikajanalle, vanhimmasta tapahtumasta uusimpaan:

- *Maamme*-runon kirjoittaminen
- *Maamme*-laulun ensiesitys
- *Vänrikki Stoolin tarinoiden* suomentaminen
- *Mu isamaa* -laulun ensiesitys

5. Lisätehtävä
Kuuntele Suomen *Maamme*-laulu ja Viron *Mu isamaa* -laulu.
Millä tavoin laulujen sävel eroaa toisistaan?
Miltä vironkieliset sanat kuulostavat? Muistuttavatko jotkin sanat suomen kielen sanoja, jotka tunnet?

Suomen *Maamme*-laulu ja Viron *Mu isamaa* -laulu poikkeavat toisistaan siten,
että Suomen *Maamme*-laulussa on kertosäe,
kun taas Viron *Mu isamaa* -laulussa sitä ei ole.
Mu isamaa -laulussa on monia sanoja,
jotka muistuttavat suomenkielisiä sanoja
tai ovat jopa aivan samoja.
Tällaisia sanoja ovat esimerkiksi *kaunis*, *isamaa* (isänmaa),
õnn (onni) ja *Jumal* (Jumala).
Suomi ja viro ovat läheisiä sukukieliä,
ja siksi jotkin suomen ja viron kielen sanat
muistuttavat toisiaan.

LAULUT *EI VERTA RANTAA RAKKAAMPAA* -ROMAANISSA

Tehtävä 6 (*Juokse sinä humma*)

Alla on lista joistakin laulun sanoista, jotka ovat nykykielessä harvinaisia.

Humma = hevonen

Taival = tie, matka

Liinukka = nimitys vaalealle hevoselle, yleisemmin liinakko

Tiuku = kulkunen, kilisevä kello

Aisa = hevosen rattaiden osa, joka kiinnitetään hevosen valjaisiin

Tölli = pieni talo, mökki

Huputiti ei tarkoita mitään, vaan se on vain laulun kertosäkeen osa, joka käyttää hyödyksi alkusointua (”huputiti hummani hei”).

Laulun päähenkilö on nuori mies, joka ajaa hevosellaan maantietä pitkin. Hän joutuu ajamaan yksin, koska ei ole saanut tyttöä mukaan rattaisiin. Syynä tälle on pojan mielestä se, että hän on vilkas ja hurjapäinen: tyttö ei uskalla astua mukaan rattaiden kyytiin.

Laulu kertoo illasta metsämaisemassa. Säkeet ”Voi, kuinka pieninä palasina onkaan / mun leipäni maailmalla” voidaan tulkita eri tavoilla. Ne viittaavat toisaalta leipäpalaan, jonka poika on antanut hevoselle ja jonka hevonen on murentanut. Toisaalta ne viittaavat siihen, että ”leipä” eli palkka on koottava pienistä summista, jotka kertyvät eri työtehtävistä. Laulu päättyy hetkeen, jolloin nuorukainen näkee edessään mökin. Hän tietää, että tuossa mökissä häntä odottaa kaunis tyttö.

TAPAHTUMAT JÄRJESTYKSEEN KUVIEN AVULLA

Kuva C

Ensin Jan on Tukholmassa ja näkee painajaista, jossa keltainen kynsi painautuu hänen otsaansa. Se muistuttaa Jania siitä, että hänen täytyy matkustaa hautajaisiin kotikuntaansa Skutskäriin, vaikka hän ei pidä paikasta lainkaan. Skutskärissä Jan tapaa sinne vasta muuttaneen toimittajan Rosa Riemusen.

Kuva B

Hautajaisten jälkeen Jan palaa takaisin Tukholmaan ja ajautuu tappeluun taksijonossa. Jan hermostuu humalaiselle suomalaiselle miehelle ja solvaa ja lyö tätä. Muut taksijonossa seisoneet ihmiset videoivat tapahtuman, ja siitä tulee uutinen iltapäivälehtiin. Jan erotetaan työstään poliisina, ja hän lähtee takaisin Skutskäriin.

Kuva A

Rosa Riemunen on ollut tekemässä lehtijuttua Gävlessä sijaitsevan Panther-baarin omistajasta Fredrik Paanasesta. Baarissa Rosa näkee myös Janin ja Ronin. Haastattelun jälkeen Rosa menee baarin ulkopuolelle haukkaamaan raitista ilmaa ja törmää Hallmar-nimiseen islantilaiseen mieheen, joka syö porkkanaa ja tarjoaa sitä Rosallekin.

Kuva E

Jan lähtee saunomaan Suomi-seuran mökille ja toivoo saavansa siellä kuulla, mitä hänen Rauha-mummilleen on käynyt. Saunaillan aikana Jan juo Ilkan sieniteetä ja kuvittelee sen vuoksi saunovansa Suomen entisen presidentin Urho Kekkosen kanssa, joka neuvoo Jania, että tämän pitäisi lakata häpeämästä taustaansa.

Kuva D

Rosa ja Jan lähtevät Långsandin mökille selvittämään, mitä siellä oli tapahtunut. Kun he saapuvat perille, on pihassa jo sininen auto, ja he luulevat Jukan olevan siellä. Kun Jan yrittää mennä sisälle mökkiin, ovesta tulee univormuun ja kaasunaamariin pukeutunut mies, joka osoittaa ensin Jania pistoolilla, kunnes kääntää sen itseään kohti. Hetkeä myöhemmin käy ilmi, että mies on Janin serkku Roni, joka tunnustaa oman osuutensa Skutskärissä tapahtuneista murhista.

KUVITUS KARTALLA

Kuvat D ja E voi sijoittaa kartalle, koska niiden miljöö on Skutskärissä Långsandin mökillä ja Suomi-seuran saunalla.

Kuva B sijoittuu Tukholmaan.

Kuvan C voi sijoittaa Tukholmaan, jossa Jan nukkuu, kun näkee painajaisunen. Sen voi sijoittaa myös Skutskärin kartalle Långsandin mökin lähelle, joka todennäköisesti on unen metsämiljöö.

Kuva A sijoittuu Gävleen, 19 kilometrin päähän Skutskäristä.

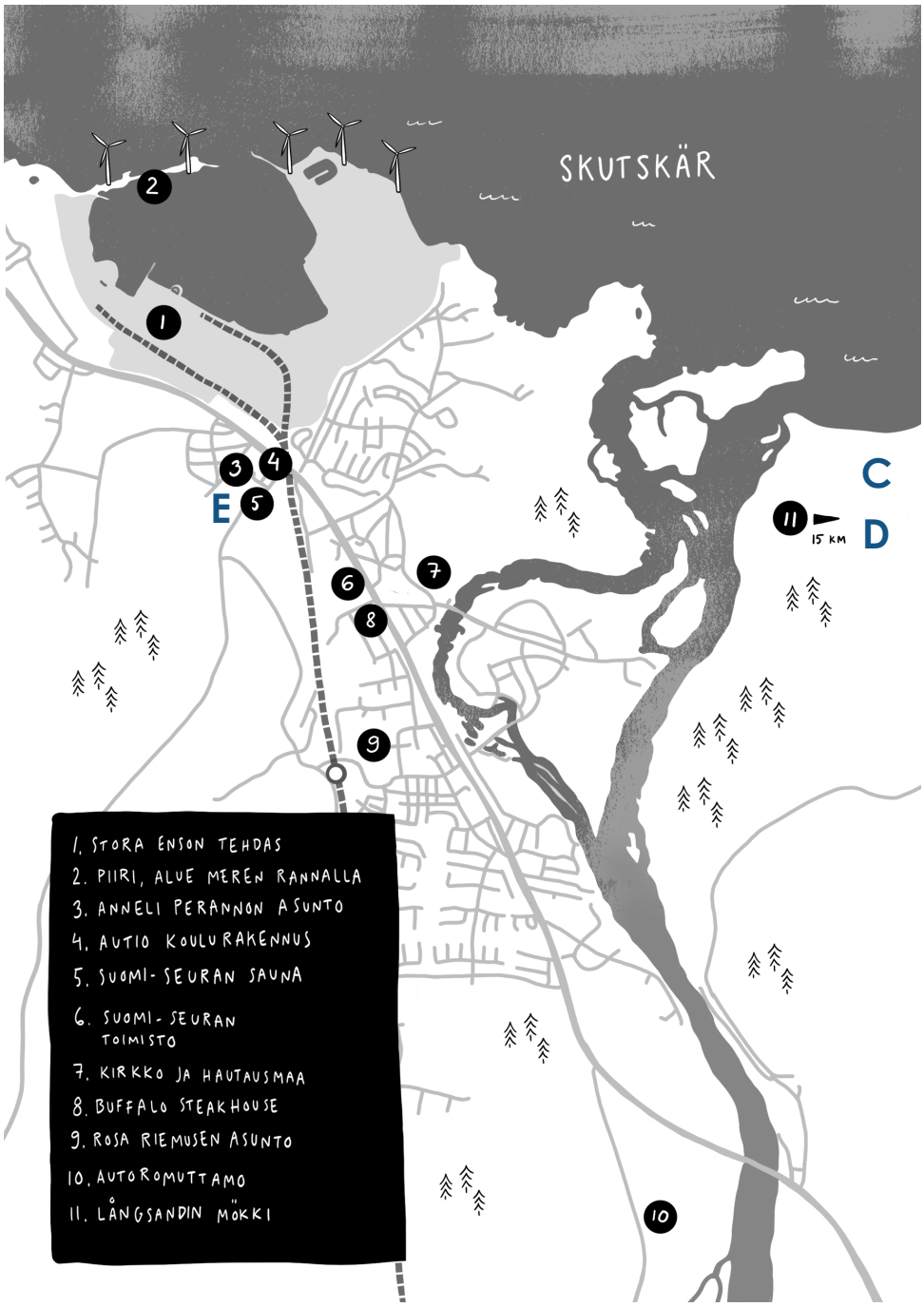

Punaiset tehtävät

UUTINEN

a) Uutinen Gävlen olkipukista

Gävlen olkipukki paloi – ruotsinsuomalaiset vaikenevat

Tukholma, 11. joulukuuta

Gävlen kuuluisa olkipukki on tuhoutunut jälleen tuhopolton seurauksena. Varhain aamulla tapahtunut tulipalo tuhosi pukin täysin ennen palokunnan saapumista paikalle.

Lastensa kanssa ensilunta ihailemaan lähtenyt silminnäkijä hälytti palokunnan havaittuaan tulipalon. Tapahtuma-aikaan alueella liikkui vain muutamia ihmisiä.

Poliisi etsii tuhopolttoon syyllisiä ja on saanut silminnäkijältä tuntomerkkejä alueella liikkuneista nuorista miehistä. Gävlen poliisi kehottaa tuntomerkkeihin sopivia henkilöitä ottamaan yhteyttä viranomaisiin.

Poliisi tutkii nimettömän vihjeen perusteella myös Skutskärin ruotsinsuomalaisten eläkeläisyhdistyksen mahdollista yhteyttä tapaukseen. Yhdistyksen puheenjohtaja Anneli Peranto kieltäytyy kuitenkin kommentoimasta asiaa. Poliisipäällikkö Bertil Carlander toteaa tutkinnan olevan kesken.

Slottstorgetille vuonna 1966 ensimmäisen kerran pystytetty olkipukki on joutunut ilkivallan kohteeksi lähes 40 kertaa historiansa aikana. Yleisin tuhoamisen tapa on ollut polttaminen, mutta pukki on välillä myös kaadettu ja varastettu.

Vuosien saatossa pukkia on pyritty suojelemaan aidoin ja digitaalisen valvonnan avulla, mutta toimet eivät riittäneet tänäkään vuonna. Ensimmäisenä adventtisunnuntaina pystytetty olkipukki ehti seistä torilla vain noin kaksi viikkoa.

b) Katoamisilmoitus

91-vuotias nainen katosi Skutskärissä

91-vuotias muistisairas nainen on kadonnut Skutskärissä yön tai varhaisen aamun aikana. Viimeisen kerran hänet on varmasti nähty poikansa muistotilaisuudessa, joka pidettiin vanhuksen tyttären kodissa eilen iltapäivällä.

Kadonnut henkilö on ilmeisesti lähtenyt asunnosta yöpaita yllään ja paljain jaloin. Yöpaita on valkoinen, ja siinä on punaisia sydämiä. Vanhus on suomenkielinen, mutta ymmärtää ja puhuu myös ruotsin kieltä.

On mahdollista, että kadonnut henkilö käyttäytyy arvaamattomasti ja raivostuu herkästi. Katoamista edeltävänä päivänä hän oli nauttinut alkoholia.

Kaikki havainnot kadonneesta tulee ilmoittaa Skutskärin poliisille. Lisätietoja tapauksesta antaa myös kadonneen henkilön tytär Anneli Peranto, jonka tavoittaa Suomi-seuran toimistosta.

SANOJA JA ILMAUKSIA RUOTSIKSI JA SUOMEKSI

RUOTSIKSI	SUOMEKSI
Skitskär	Paskaluoto
morfar	äidinisä
mormor	äidinäiti
äldreboende	vanhainkoti
Är du på väg hem?	Oletko matkalla kotiin?
finnjävel	suomalaispiru
Skäms!	Häpeäisit!
Hur mår du?	Kuinka voit?
Jag saknar dig.	Kaipaan sinua.
Ni kan dricka vad ni vill.	Voitte juoda mitä haluatte.
Tjenare!	Terve!
Har du hört?	Oletko kuullut?
En finsk kvinna hittats död.	Suomalainen nainen on löytynyt kuolleena Skutskäristä.
hästallergi	hevosallergia
kistbärare	arkunkantaja
med vänliga hälsningar	ystävällisin terveisin

SAUNASANASTO

SANA	SELITYS
lauteet	puusta tehty istuin saunassa
kiuas	laite, jossa on kiviä ja joka lämmittää saunan
löyly	kuuma vesihöyry, joka syntyy, kun kiukaalle heitetään kauhalla vettä
vihta	koivunoksista tehty kimppu
joulusauna	monille suomalaisille tärkeä jouluperinne jouluaattona
löylykauha	esine, jolla heitetään kiukaalle löylyvettä
kiulu	astia, jossa säilytetään löylyvettä
saunatonttu	kansanperinteen olento, jonka uskotaan asuvan saunassa
lämpömittari	yleensä saunan seinällä oleva mittari, josta näkee, kuinka lämmintä saunassa on
laudeliina	pyyhe, jonka päällä istutaan saunan lauteilla
kiuaskivet	kivet, joilla saunan kiuas täytetään
saunajuoma	juoma, joka otetaan mukaan saunaan
polttopuut	puut, joilla puusauna lämmitetään
savusauna	sauna, jossa ei ole savupiippua, vaan savu jää sisälle saunaan
pesuvati	vesiastia, jota käytetään peseytymiseen

BARA BADA BASTU

1. Kuuntele laulu tai lue sen sanat internetistä. Millaisia viittauksia Suomeen ja suomalaisuuteen löydät? Mitä suomen kielen sanoja laulussa on?

Laulun sanoitukseen sisältyvät suomen kielen sanat *yksi*, *kaksi*, *kolme*, *sauna*, *perkele* ja *heittää*. Musiikkivideolla sanotaan lisäksi *ei saa peittää*.

2. Katso *Bara bada bastu* -laulun musiikkivideo.
Millaisia saunaan ja saunomiseen liittyviä asioita näet videolla? Tee lista saunomiseen liittyvistä sanoista, joita videolla näkyy.

Löylykauha, kiuas, pyyhe, makkara, polttopuut, lauteet, kiulu, vihta

3. Etsi internetistä suomenkielisiä tietoja Kaj-yhtyeestä.

- Milloin yhtye on perustettu?
  Kaj-yhtye on perustettu vuonna 2009.
- Ketkä yhtyeen perustajat ovat?
  Yhtyeen perustajat ovat Kevin Holmström, Axel Åhman ja Jakob Norrgård.
- Mistä yhtyeen nimi on peräisin?
  Yhtyeen nimi on yhdistelmä yhtyeen perustajien nimien ensimmäisistä kirjaimista.

LAULUN NIMI JA SITAATTI LAULUSTA

LAULUN NIMI	SITAATTI
1. Kohtalon tango	E. *Soi hiljaa tango kohtalon, on siinä kaiku lohduton.*
2. Täällä Pohjantähden alla	H. *Täällä Pohjantähden alla, hiipii sieluun asti halla.*
3. Joutsenlaulu	C. *Taas hetken lähempänä kuolemaa, ei haihdu tuska milloinkaan.*
4. Olen suomalainen	D. *On täällä elämä raskasta työtä, ja siinä harvemmin on onni myötä. Sen tietää vain yksin suomalainen.*
5. Ei tippa tapa	J. *Ei tippa tapa, ja ämpäriin ei huku.*
6. Lapin kesä	I. *Miks meillä kaikki kaunis tahtoo kuolla ja suuri surkastua alhaiseen.*
7. Juokse sinä humma	A. *Olen poika hurjanlainen.*
8. Itken seinään päin	F. *Itken seinään päin jos itken ja näin kannan perintönä saatua taakkaa.*
9. Mun sydämeni tänne jää	B. *Mun sydämeni tänne jää, kun aika on mun mennä pois.*
10. Aamu toi, ilta vei	G. *Nyt katson käsiin vanhoihin ja töihin tehtyihin, ne kyynelistä täyttyis, tunnen sen.*

EI SAA PEITTÄÄ

Esimerkkejä fraasin ”ei saa peittää” käytöstä populaarikulttuurissa:

- Jällivaaralaisen duon Hoojan ja ruotsinsuomalaisen artistin Miriam Bryantin kappale *Vem fan e du?*, jonka kertosäkeessä lauletaan ”ei saa peittää”.
- Ruotsin vuoden 2025 Euroviisu-edustajan Kaj-yhtyeen kappale *Bara bada bastu*, jossa lauletaan ”ei saa peittää”.
- Loviisa Läärän ja Marika Pietilä Löhnnin juontama *Ei saa peittää* -podcast, jossa he jakavat kokemuksiaan suomalaisina Ruotsissa.
- SVT:llä 2010-luvulla näytetty ruotsinsuomalainen talkshow, jonka nimi oli *Ei saa peittää* ja jota juonsi Christian Bertell.